

LETO XI

Številka 40

Jesenice, 10. oktobra 1969

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vari — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja« Zelezarna Jesenice. Telefon tisk. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

Djordje Andrejević, generalni sekretar ZJŽ

Združeno podjetje Slovenske železarne je prispevek k nadaljnji integraciji jugoslovanskega železarstva, k njegovi specializaciji in racionalizaciji

Pozdravni govor ob svečanem podpisu pogodbe o pristopu slovenskih železarn k združenemu podjetju SLOVENSKE ŽELEZARNE

Imam predvsem nalogo, da vam izročim pozdrave našega upravnega odbora in da opravičim predsednika dr. Čeperkoviča, ki se zaradi neodločljivega dela ni mogel udeležiti tega pomembnega dogodka.

Lahko rečem, da je vsa metalurška javnost z velikimi simpatijami in zanimanjem spremljala te napore najbolj zavednega in najbolj naprednega dela vodstev naših železarn in kolektivov v Sloveniji, ki so se zavedali neizogibnosti tega akta o integraciji. Še enkrat lahko rečemo, da so naši delavci pokazali modrost in razumevanje za take vrste podjetnosti, ki je bila v resnici neizogibna. Mi pričakujemo sedaj, da bo to podjetje, ravno nameroma naglašam podjetje, kot enota, istočasno prispevalo k nadaljnji integraciji jugoslovanskega železarstva in k njegovi specializaciji in racionalizaciji proizvodnje ter napredka v celoti. Na drugi strani pa bo verjetno to omogočilo, da slovensko železarstvo s svojimi tradicijami in z vodilno vlogo, ki jo je imelo po vojni, nazadnje ponovno dobi svoje mesto v vsej naši metalurgiji, ki ji je bilo morda ogroženo z neugodnim razvojem v zadnjem času, za kar pa niso krivi niti delavci, niti podjetja črne metalurgije.

S tem hočem reči, da bo tako združeno podjetje in potem naša združena metalurgija lažje uspevala v borbi z določenimi dezinformacijami in napačnimi stališči, ki so v javnosti še zmeraj prisotna. Jasno je tudi, da bo slovenska in jugoslovanska družba nudila več pomoči ta-

ki organizaciji takemu reševanju kakor doslej. To pa bo prav tako omogočilo državnim organom, jaz upam, in v Sloveniji in v zveznih organih, da pomagajo našemu železarstvu, da ponovno dobi enakopraven položaj v gospodarskem sistemu, ki ga je imelo in ki je bil v zadnjih dveh letih zapostavljen. Mi vsi vemo, kaj je pomenila ena taka fatalna napaka v politiki 1967. leta in kaj je veljala ne samo železarne, ampak vso našo družbo.

Dovolite, da izkoristim to priliko, da spomnim vse zainteresirane na to, da vendar tona jekla sedaj stane v poprečju 62 dolarjev in da mi na žalost še vedno uvažamo skoraj milijon ton jekla in da to jemlje večji del tistih deviz, ki se tako uspešno stekajo skozi turizem in druge dejavnosti. Ravno tako bi rad spomnil na to, da smo mi letos proizvedli oziroma da bomo proizvedli jekla v vrednosti čez 400 milijonov dolarjev, kar bi v nasprotnem še bolj obremenilo našo že itak prizadeto plačilno bilanco. In dobro je slišati tudi to, na kar se mnogokrat pozablja, da smo mi v takih železarnah, kakršne so, v takih včasih kritiziranih železarnah kljub temu proizvedli za tri milijarde dolarjev jekla od osvoboditve do danes, pod zelo težkimi pogoji. Jaz to namenoma poudarjam, da se še enkrat prouči vprašanje odnosa družbe nasproti bazični industriji.

V upanju, da bomo tako vsi skupaj še boljše delali in še bolje uspevali, v imenu naših metalurških kolektivov želim mnogo uspehov in SREČNO!

Naši sodelavci o sanacijskem programu

Izvrševanje sanacijskega programa prizadene slehernega sodelavca

Kakor izgleda iz naših dosedanjih razgovorov s sodelavci, za mnoge od njih sanacijski program ni več fraza, ampak živa resničnost, ki se jo vsak dan bolj zavedajo. Žal to spoznanje ni prodrlo še do slehernega sodelavca. To pa je jamstvo, da program realiziramo. Ravno pri izvrševanju sanacijskega programa morda bolj kakor kjerkoli drugje velja načelo EDEN ZA VSE — VSI ZA ENEGA. Ob tem pa bi bilo iluzorno misliti, da se bo ves kolektiv do zadnjega zavestno vključil v izvrševanje te naloge. Potrebni bodo tudi še drugi ukrepi in mere, ki pa bodo po dosedanjih razgovorih sodeč zajeli le manjši del kolektiva, ki preveč neodgovorno živi in dela ob veliki večini pridnih in prizadevnih sodelavcih. Največ v tem pogledu lahko naredijo delovne skupine, ki lahko neposredno reagirajo pri tistih, ki se nočejo priključiti večini pri izvrševanju sanacijskega programa. Danes nam odgovarjajo sodelavci iz livarne.

VPRAŠANJE: Ali vam je vaše delovno področje znani znam sanacijski načrt Zelezarne oziroma ali so vam za sprejete sanacijske mere in

kako jih uresničujete oziroma kako ste se vi osebno vključili v izvrševanje teh nalog, ki praktično pomenijo bolj racionalno gospodarjenje in boljšo organizacijo z namenom boljših poslovnih rezultatov?

ODGOVORI:

Stane PODOBNIK, jeklovarna: O sanacijskem programu se v zadnjem času veliko piše in razpravlja. Precej sem o njem prebral v Zelezarju, obširneje pa smo govorili tudi na seji sveta delovne enote talilnic. V zadnjem času se stanje precej izboljšuje. Seveda se srečujemo še tudi s številnimi problemi, kjer je treba predvsem omeniti delovni prostor, ki za naše potrebe ne ustreza ter žarilno peč, ki je premajhna in tako velikih odlitkov kot jih imamo npr. za podjetje »14. oktober« v Kruševcu, skoraj ne moremo več termično obdelati. Treba se bo pač dogovoriti, kje bomo zgradili novo žarilno peč: pri nas na Jesenicah ali pa v Štarih. Disciplinarnost se je v zadnjem času precej izboljšala, z boljšo organizacijo dela pa bi lahko v merilu celotne Zelezarne

nadalj. na 2 strani

Problematika izplenov

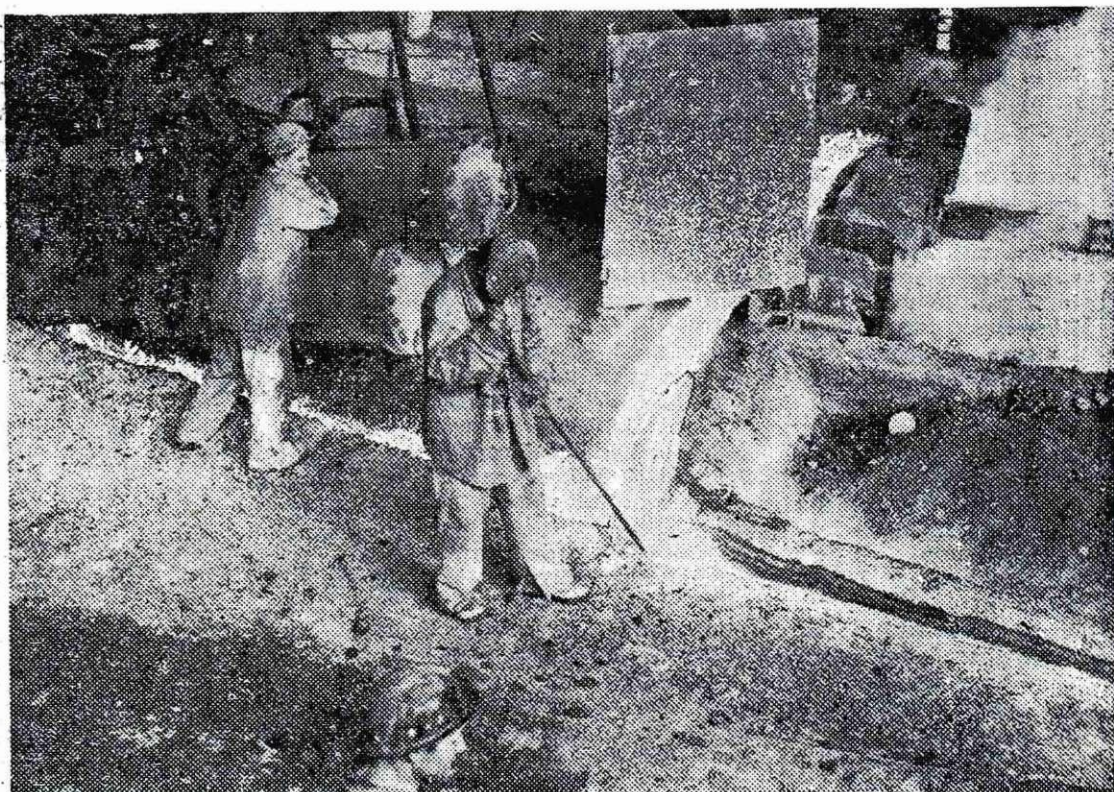
Reševanje problematike izplena v valjarni 1300

Članom kolektiva je znano že iz prejšnjih člankov, da smo začeli izplene reševati najprej v jeklarni in valjarni Bela in šele nato smo se lotili reševanja nič manj perečega problema izplenov v

drugih obratih odnosno proizvodih.

V valjarni 1300 smo začeli reševati problematiko izplenov le prek predpločevine iz valjarne Bela. Ostalih izple-

(nadalj. na 5. str.)

Plavzarji so planske naloge v septembru zaradi objektivnih težav izpolnili le z 86,3 %

Proizvajalec poglavitni nosilec novih odnosov in visokorazvitih proizvodnih sil

Zadnji dve leti sta za naš delovni kolektiv verjetno najtežji v 100 letnem obstoju železarn. Poleg množice problemov in težav, ki so in še spremljajo razvoj železarn, je bil v zadnjem obdobju zelo zapostavljen in zanemarjen poglavitni nosilec novih odnosov in visokorazvitih proizvodnih sil ČLOVEK — DELAVEC. Vzroka za to ne moremo iskati samo v kratkovidni politiki podjetja, ker je to bolj posledica usmerjenosti in naporov vseh dejavnikov v železarni, da se reši podjetje in kolektiv v celoti, kakor posledica nezavedanja prisotnosti človeškega faktorja kot jedra in vodilne sile vsega družbenega gibanja. To je velika žrtev kolektiva, ki jo je plačal in jo še plačuje s svojim življenjskim in družbenim standardom.

Politika železarn je dolga leta slonela na ekstenzivnem gospodarjenju, ki je zahtevalo vedno več zaposlenih, hkrati s tem pa se ni intenzivno reševalo drugih vprašanj, ki se tičejo skrbi za človeka. Vrteli smo se v začaranem krogu, dokler ni gospodarska reforma s svojimi načeli prekinila ta mrtvi tek in zahtevala neizogibno preorientacijo iz ekstenzivnega k intenzivnemu gospodarjenju. V tem procesu pa je tudi proizvajalec dobil večjo vlogo pri generalnih spremembah gospodarske in poslovne politike železarn.

Kljub temu so posledice dolgoletnega ekstenzivnega gospodarjenja, k čemur so se zadnje dve leti pridružili še drugi subjektivni in objektivni vzroki, pustile vrzeli, ki jih ne bo mogoče v krajšem času odpraviti. Mogočen korak naprej smo naredili v pogledu nadaljnjega razvoja demokratizacije in kvaliteto višjih samoupravnih odnosov, v pogledu uveljavljanja proizvajalca kot nosilca novih odnosov in visokorazvitih proizvodnih sil. Ističasno pa smo zaradi saniranja stanja v železarni naredili še korak nazaj v pogledu skrbi za njegov življenjski in družbeni standard.

Sanacijski program nam je med drugim zakoval osebne dohodke kljub stalnemu porastu življenjskih stroškov, zakoval sklade za stanovanjsko izgradnjo in za reševanje drugih vprašanj življenjskega in družbenega standarda. Razen tega priprta vrata za sprejem novih delavcev v podjetje, pomenijo preorientacijo kadrovanja delavcev iz občine in bližnje okolice, kar sicer na eni strani zmanjšuje pritisk na stanovanjski fond oziroma ga razbremeni, na drugi strani pa pomeni nove zahteve v pogledu izgradnje osebne in družbenega standarda. Kajti ta delavec prihaja iz industrijsko in kulturno bolj razvitega okolja, kar pomeni tudi večje zahteve tako v pogledu osebnega dohodka, kakor v pogledu boljšega družbenega standarda.

Tako smo zopet v začaranem krogu, ki ga poskušamo presekat z našim internim sanacijskim programom. Le-ta pa je izključno v rokah nas samih. Družbeno-ekonomske zakonitosti, delitev dela in prehod na tržno gospodarjenje ne dovoljujejo nobenih kompromisov in odstopanj, ki so bila tolikokrat prisotna v naši praksi zadnjih let zaradi konjunkturalne, katere posledica je tudi ekstenzivno gospodarjenje. Takrat ni veljala niti tržna zakonitost, niti kvaliteta, niti asortiment, ker je trg zahteval le čimvečjo tonažo za obnovo in izgradnjo v vojni porušene in zaostale domovine. Ekonomski razvoj pa je nezadržno hitel dalje, medtem ko smo mi zaradi omenjenih pa tudi drugih razmer tehnološko zaostajali, zaostajala pa je tudi naša zavest, zavzetost, natančnost, kar je bila dolga desetletja odlika jeseniškega fužinarja in železarja. Danes moramo to intenzivno popravljati, čemur služi tudi naš sanacijski program, da bomo jutri lahko šli v korak z drugimi in da bomo lahko začeli mnogo več vlagati tudi v življenjski in družbeni standard.

Kljub tem, da smo v kvalitetno novem samoupravnem sistemu v železarni priznali poglavitno nosilno vlogo novih odnosov proizvajalca, moramo nenehno imeti pred očmi, da na njegovo zavest tudi na bolj ali manj posreden način odseva njegova materialna osnova oziroma materialna osnova družbe. To sicer ne more spremeniti osnovne orientacije nadaljnjega razvoja železarn, deluje pa nanj pospeševalno ali zaviralno. Ta materialna osnova pa je hkrati odvisna od slehernega delavca, od njegove zavzetosti, njegove tehnološke dolednosti in delovne discipline.

Izvrševanje sanacijskega programa..

(Nadaljevanje s 1. str.)

napravili še več. Povsem umestno je, da sanacijski program železarn z večjo pozornostjo obravnava prehod na končne izdelke. Pri tem je zelo važno vprašanje cen, ki pri končnih izdelkih ne bodo več oziroma niso plafonirane. Podobno je tudi pri nas s cenami za livarske izdelke.

Anton TAVZELJ, jeklolivarna: Poleg tega, da sem prebral o sanacijskem programu, kar je bilo doslej objavljeno v časopisih, še posebej pa v železarju, smo o sanacijskem programu razpravljali tudi na sindikalnem aktivu, ki ga je organiziral tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata še pred referendumom za združitev železarn. Važna postavka v sanacijskem programu železarn je prav gotovo ta, da bi z manj zaposlenimi napravili toliko kot sedaj ali morda še več. Seveda bo treba poostri delovno disciplino in v celoti delati vseh osem ur. Druga nič manj važna postavka v sanacijskem programu železarn je poraba surovin, tako da bi bilo manj izmečka.

Stanislav FRANKO, I. kalupar v sivi livarni: S sanacijskim programom tako za naš obrat kakor tudi za železarno v celoti sem seznanjen, saj smo o tem obširneje govorili na sestanku delovne skupine, pa tudi železar prinaša precej gradiva. V zadnjem času smo se precej preusmerili pri proizvodnem programu, tako da vlivamo oz. izdelujemo več kokilnih plošč za martinarno. Izmečka skoraj ni. Na našem delovnem mestu je šest kaluparjev, vsi pa si prizadevamo, da bi delo opravili čimprej, ker je tudi od nas odvisno, kdaj bo litje. Dela imamo dovolj, stanje se izboljšuje, izplemi pa se gibljejo okrog 90 %. Sanacijski program je torej za železarno in sleherni obrat posebej izrednega pomena. V železarni je veliko zaposlenih, ki se zavedajo, da je od dobrega ali slabega izpolnjevanja tega programa odvisna naša prihodnost.

Ramiz HUBIJER, jeklolivarna: V železarni sem zaposlen devet let. Z zanimanjem spremljam, kako rešujemo probleme v zadnjem času in sem tudi seznanjen s sanacijskim programom za železarno in naš obrat. Lani v tem času je bil položaj mnogo težji kot sedaj. Reči moram, da se stanje izboljšuje, naročil imamo dovolj in sedaj ni več bojzani za našo perspektivo. V kolikor bi imeli na razpolago večji delovni prostor, bi imeli svojo obdelovalnico. Naše izdelke bi lahko prodajali tudi po višjih cenah. Večkrat imamo težave s šaržami oz. vložkom, ki ga dobivamo iz elektro jeklarne. Ob vsestranskem upoštevanju sanacijskega programa bo treba še tesneje sodelovati z delovno

enoto elektrojeklarna, ker v električni peči BBC vlivajo samo za potrebe naše jeklolivarne. V jeklolivarni je sedaj zaposlenih ljudi, vsi pa se zavedamo, da je treba svoje obveznosti opraviti kar najbolje. Pred letom so naši ekonomisti govorili o nerenabilnosti jeklolivarne, sedaj pa je naša jeklolivarna kar naenkrat spet postala rentabilna. Stanje bi lahko še izboljšali, če bi imeli ustrezen delovni prostor in novo žarilno peč, v kateri bi lahko termično obdelali tudi večje odlitke.

Stanko PRISTOV, siva livarna: Tako kot vsi ostali v livarni sem tudi seznanjen s sanacijskim programom. Vse je odvisno od tega, kako bomo izpolnili naš proizvodni načrt. Sicer smo bili že sedaj pozorni, kar zadeva proizvodnih stroškov ter porabe surovin, ki je predpisana, vendar gledamo, da mi izmečka. V zadnjem času ljudje delajo z večjim zadovoljstvom, če pa bomo pri izpolnjevanju sanacijskega programa res dosledni, bomo sedanje stanje še izboljšali.

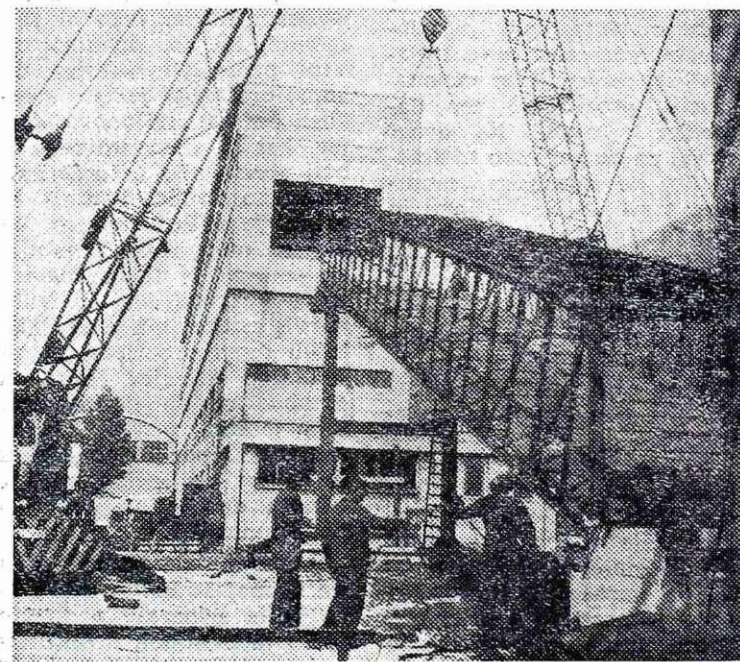
Anton TORKAR, I. modelni mizar: Sanacijski program, ki so ga sprejeli naši samoupravni organi, ljudje gledajo s stališča perspektive. Že pri izdelavi modela pazimo na to, da delamo ceneje. mo na to, da delamo ceneje in da ga lahko večkrat uporabimo. Če gledamo sanacijski program s stališča celotne železarn, potem je velikega pomena delovna in tehnološka disciplina. V naši modelni mizarni smo glede discipline zadovoljni, naše delo pa je precej zahtevno, saj moramo nenehno misliti na to, kako bodo livarni pozneje uporabili naše modele pri svojem delu in pa pri nadaljnih obdelavi. O sanacijskem programu smo precej prebrali v časopisih, o njem pa smo govorili tudi na sestanku.

Janez SMOLEJ, delovodja modelne mizarne: v časopisnih in radijskih poročilih je bilo v zadnjem času o našem

sanacijskem programu že precej napisanega. Mnogo ljudi je v železarni, ki prav v doslednem izpolnjevanju sanacijskega programa vidijo našo rešitev. Sanacijski program železarn in tudi livarne vsebuje veliko takih zahtev, ob katerih je treba predvsem misliti na kvaliteto delo, manjšo porabo surovin, manjše proizvodne stroške itd. S sanacijskim programom so ljudje seznanjeni, saj smo o njem govorili tudi že na sestanku. Vzporedno z izvajanjem sanacijskega programa se stanje že izboljšuje. Menim, da od sanacijskega programa ne bi smeli odstopati. Delavci ne samo v naši livarni, ampak tudi v drugih obratih železarn, z zanimanjem spremljajo in tudi sami, kolikor pač morejo, pomagajo, da smo pri izpolnjevanju sanacijskega programa učinkoviti, zanima pa jih tudi, kakšni bodo rezultati integracije slovenskih železarn.

Evgen THALER, strojno vzdrževanje livarne: V središču pozornosti celotnega kolektiva železarn sta trenutno integracija in sanacijski program. Pri izpolnjevanju sanacijskega programa se srečujemo z objektivnimi in subjektivnimi težavami. Toda poudariti moram, da z obratovodstvom livarne pozkušamo reševati vse probleme sporazumno, v zadnjih dveh letih pa smo s skupnim delom ter prizadevanjem dosegli že lep napredek. Tedenko enkrat analiziramo, zakaj posamezna dela niso bila opravljena in kaj je treba še napraviti.

Ko berem poročila v železarju o izpolnjevanju sanacijskega programa, imam občutek, da še nismo napravili vsega, zlasti kar zadeva asortimenta ter prodaje izdelkov. Na vseh področjih našega dela bo treba še več sodelovanja ter skupnega reševanja problemov. V livarni imajo za probleme vzdrževanja dovolj razumevanja, zato smo dosegli napredek in dobre rezultate.

Montažna dela na novi aglomeraciji

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave za september 69

Del. enota	Skupne proizvodnje			Blagovne proizvodnje			Odprava
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	11.900	10.272	86.3				
SM jeklarna	27.100	26.498	97.8				
El jeklarna	11.300	11.075	98.0				
Livarne	680	633	97.5		36		36
Šamotarna	1.940	1.681	86.7	280	410	146.4	410
TALILNICE:	52.920	50.189	94.8	280	446	159.3	446
Bluming	30.800	31.163	101.2	860	1.057	122.9	1.057
Valjarna trakov	11.400	10.601	93.0				
Linija rez.	8.800	9.889	112.4	3.595	3.952	109.9	3.560
Težka proga	4.400	4.301	97.8	345	369	107.0	371
Lahke proge	3.228	3.299	102.2	1.535	1.613	105.0	1.619
Valjarna 2400	8.500	8.422	99.1	8.210	8.130	99.0	7.999
Valjarna 1300	3.670	3.713	101.1	3.620	3.644	100.6	3.532
Valjarna žice	7.300	6.942	95.1	1.585	1.496	94.4	1.496
Jeklovlek	1.390	1.400	100.7	1.390	1.393	100.2	1.425
HOP	310	266	86.0	300	263	87.7	261
VALJARNE	79.798	79.996	100.2	21.440	21.917	102.2	21.322
Hladna valjarna	2.580	2.588	100.3	2.570	2.578	100.3	2.627
Žičarna	4.780	4.488	93.9	3.170	3.167	99.9	3.101
Elektrode	880	888	100.9	875	880	100.6	793
Prašek	60	64	107.0	60	64	107.0	56
Žebeljarna	980	982	100.2	955	973	101.8	963
PREDEL OBRATI:	9.280	9.010	97.1	7.630	7.662	100.4	7.540
ŽELEZARNA	141.998	139.195	98.0	29.350	30.025	102.3	29.308

Proizvodnje za dom je bilo planirane 300 ton
— izvršene pa 257 ton

Če bi uspešnost v mesecu septembru ocenjevali po količini odposlane robe in njeni realizaciji, bi bili verjetno zadovoljni. Toda pojavil se je nov problem, ki ga verjetno ob načrtovanju Bluminga nihče ni mogel predvideti: ozko grlo v ogrevnih kapacitetah globinskih peči, sorazmerno nizka vzdržnost in kot posledica pogostni remont. Pred Blumingom se nam je nakoščilo že skoraj 11.000 ton materiala, večinoma domačega vložka, nekaj pa je jekla iz Siska. Če odštejemo vso neuporabno jeklo, je preostala količina še zmeraj zaskrbljujoča. Ko smo se pred tedni odločili za valjanje kvadratov 120 mm na Blumingu in ko smo povečali količine jekla za ozke trakove, ker nam Čehi ne izpolnjujejo obvez, smo zmanjšali tehnično zmogljivost našega največjega valjenega stroja. Čas valjanja enega kosa se je povečal ob istočasnem zmanjšanju njegove teže.

Zato imamo danes pred Blumingom 250 kosov blokov za valj. 1300, 200 kosov za prodajo valjarne trakov, da ostalih sicer manjših količin ne navedam. Vse to jeklo je bilo programirano za določene pozicije nadaljnjih obratov ali za pozicije kupcev. Na tla odlagamo tudi sarže, ki se po svojih lastnostih ne smejo zakladati hladne v peč (patentirana, dinamito itd.), kar ima za posledico zmanjšanje temperature v talnih pečeh pod

vžigno temperaturo mazuta. Po nekoliko daljšem uvodu lahko iz tabele ugotovimo, da sta v grupi talilnic najslabše izpolnila plan plavž-in šamotarna, ter, da jeklarni kljub nedoseženim obvezni nista ogrozili nadaljnjih obratov, ker se je ustavila predelava na Blumingu. V elektro jeklarni smo prenehali z vlivanjem 1.000 kg blokov in jih nadomestili s sisaškim formatom OK 430, vendar se že za oktober predvideva zamenjava le-tega z B 4, iz katerega se prav tako lahko zvalja kvadrat 120 mm.

Proizvodnja Bluminga je nasproti ostalim oddelkom in obratom prenizka, čeprav je bil plan presežen. Presežek le-tega je obrat porabil v svojih končnih oddelkih. Valjarna trakov je od dne, ko smo dobili češke trakove, imela manjši dotok jekla, zato tudi ni izpolnila plana; glavni vzrok pa je ta, da je jeklo obležalo pred Blumingom. Težka proga dobiva vložek z Bluminga in z Raven. Ker dnevno odlijemo po eno saržo v Sisak format in iz njega izvaljamo kvadrat 120 mm, je potreba po sedmi dnini na težki progi odpadla.

Za lahke proge smo v septembru dobili prvič 500 ton gredic iz ravske železarne. Ko steče v tej železarni novi Bluming, bo to stalna oblika dobav kvadratnih gredic, saj jih predvidevamo za prihodnje leto 20.000 ton. Problem prodaje bo nastopil že v oktobru, ker ne moremo realizirati iz-

voza paličnega jekla zaradi pomanjkanja Fe — V. Valjarna debele pločevine je izpolnila oziroma presežla plan v grupah nizko in visoko legiranih jekel, kar se odraža v poprečni prodajni ceni 2036 dinarjev/tono in je to letošnja najvišje dosežena; efekt poprečne cene pa je tudi zaradi doseženih višjih prodajnih cen. V valjarni 1300 posvečamo največ pozornosti dobavi vložka in valjanju za pocinkano pločevino, dinamo, butanke in orodnega jekla za žage. Jeklovleku se pozna pri poprečni ceni skoraj 200 ton izvoza v SZ, pri čemer dosežemo nižje cene.

Hladna valjarna ni tekoče dobivala čeških trakov, iz naših trakov pa je bil izplen nižji, pa tudi število reklamacij se je v hipu povečalo. Ta problem bo izbil na dan še huje, ko bom preskrbovali našo HV izključno z domačim vložkom, širine nad 450 mm. Pri tem gre za direktno valjanje iz bloka v trak, brez vmesnega čiščenja. V žičarni smo zlahka dosegli plan v srednji žici, pri debeli žici je ozko grlo pri rezanju palič, patentirane pa bi proizvedli več, če bi čistilne kapacitete na Beli zadostovale za povečane vlečne in patentirane kapacitete žičarne. Ker valjarna žice v oktobru določen čas ne bo proizvajala žice za prodajo, upamo, da bomo dosegli solidno zalogo TVŽ.

— ec

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 11. 10.: Franc GASPÉRIN, valjarna žice	850	790/33
NEDELJA, 12. 10.: inž. Jaka SOKLIČ, strojne delavnice	556	888
PONEDELJEK, 13. 10.: Franc GLOBOČNIK, plavž	340	740
TOREK, 14. 10.: Anton GROSELJ, valjarna žice	852	790/17
SREDA, 15. 10.: Bogomil HOMOVEC, tehnični direktor	301	766
ČETRTEK, 16. 10.: inž. Alojz KALAN, martinarna	360	359
PETEK, 17. 10.: inž. Avgust KARBA, proizvodni direktor	270	693

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 14.30 do naslednjega dne do 6.30. V kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite vratarja v glavni pisarni, tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vseh vratarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Personalne vesti za mesec september 1969

Novosprejetih: 81

Prenehalo delovno razmerje: 127, od tega na lastno željo 17, starostno upokojenih 7, izključenih 60, umrl eden, disciplinska odpoved eden, potek pogodbe eden, v JLA 40.

STAROSTNO UPOKOJENI:

Jakob KNEZ, roj. 1909, transport — 29 let v ZJ, Leopold KNEZ, 1912, valjarna 1300 — 33 let v ZJ, Ciril PETAC, 1921, livarna, 30 let v ZJ, Franc PINTAR, 1912, transport — 31 let in pol v ZJ, Mehmed STINJANIN, 1909, martinarna — 15 let v ZJ, Viktor ŠIVIC, 1912, profilne valjarne — 31 let in pol v ZJ in Ivan TOMAN, 1911, valjarna 1300 — 38 let v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI:

Jože KUČINA, roj. 1910, vzdrževanje elektro naprav — 44 let v ZJ.
Svojcem naše iskreno sožalje.

IZKLJUČENI:

Drago Bajec, roj. 1943, profilne valjarne, Zuhdija Begović, 1933, profilne valjarne, Bego Bešić, 1940, PIV energija, Besim Bešić, 1944, transportna služba, Esnuđ Bešić, 1935, plavž, Anton Branc, 1945, elektroodni oddelek, Husnija Crnkić, 1941, valjarna tanke pločevine, Ibrahim Crnović, 1933, martinarna, Andrej Černe, 1950, žičarna, Sulejman Dizdar, 1937, valjarna Bela, Vaso Džokić, 1941, plavž, Aleksander Gečele, 1948, elektro jeklarna, Abaz Hadžić, 1948, profilne valjarne, Asim Halilagić, 1946, šamotarna, Bešir Halkić, 1944, plavž, Štefan Hanža, 1951, transportna služba, Muradić Hodžić, 1947, valjarna tanke pločevine, Stanko Iskra, 1932, transportna služba, Mirko Kalajdžić, 1945, profilne valjarne, Pavel Klinar, 1938, žičarna, Hase Kljajić, 1939, martinarna, Ivan Knježević, 1944, plavž, Franc Kocjančič, 1937, strojno vzdrževanje, Ivan Koder, 1942, strojno vzdrževanje, Alojz Komic, 1946, elektro vzdrževanje, Anton Kos, 1939, transportna služba, Mirko Kovačević, 1947, elektro toplotna energija, Martin Kozminčuk, 1942, transportna služba, Anton Kropec, 1942, žičarna, Marijan Lavtar, 1940, strojno vzdrževanje, Jakob Legat, 1930, valjarna Bela, Safet Lović, 1927, valjarna Bela, Nikola Malić, 1948, valjarna tanke pločevine, Ignac Merc, 1947, elektro jeklarna, Anton Močnik, 1935, strojno vzdrževanje, Muharem Muharemović, 1948, valjarna tanke pločevine, Himzo Mulalić, 1943, plavž, Muharem Mušić, 1939, valjarna Bela, Alija Nakić, 1947, šamotarna, Nuriya Oraščanin, 1943, valjarna Bela, Mihajlo Ostojić, 1948, transportna služba, Andrej Pohar, 1949, žičarna, Janez Prešeren, 1939, profilne valjarne, Miodrag Randželović, 1938, elektroodni oddelek, Marko Ražov, 1949, valjarna Bela, Mihael Rozman, 1936, martinarna, Miha Smolej, 1948, valjarna Bela, Ismet Šehović, 1934, martinarna, Anton Šemrov, 1937, valjarna tanke pločevine, Ivan Šorli, 1933, valjarna debele pločevine, Rajko Špirić, 1949, strojno vzdrževanje, Vinko Stefančič, 1948, HVŽ, Josip Takač, 1950, martinarna, Andrej Torkar, 1949, šamotarna, Bogdan Vengar, 1937, profilne valjarne, Izidor Zupan, 1936, profilne valjarne, Ciril Zmitek, 1938, valjarna tanke pločevine, Alojz Žnidar, 1938, vzdrževanje elektro naprav, Anton Zvan, 1939, strojno vzdrževanje.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Mladina o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Razmišljanja ob konferenci ZM občine Jesenice na vsebino PROBLEMI mladinske kulture

Večkrat se vprašujemo o kulturi današnje mladine in žal mnogokrat pridemo do precej različnih zaključkov. Vsi polemiki le prevečkrat tarnajo o današnji mladini in ker vidijo le slabe strani, jo grobo obsojajo, pri tem pa sami nehoti izpadejo še bolj zveličavni kot so v resnici bili. Velik del družbe se mi zdi, da je svetohlinska, kritika do mladih pa v precejšnji meri nepoštena.

Svoje trditve bi poskušal podkrepiti z nekaterimi trditvami, zato pa mi vsi tisti, ki se ne strinjajo z menoj, lahko na kakršenkoli način odgovorijo. Vsak kmet, kateremu pšenica ne dozori normalno, se zna vprašati in ugotoviti vzrok za to. Kadar martinjarjem »uide« kak šarž, se ravno tako lahko ugotovi krivda, takoj ko pa preidemo na človeka, pa se nam hote ali nehoti ugotovitve o vzrokih, zakaj je tak ali drugačen, zataknejo. Ze samo po sebi se mi ob tem vsiljuje vprašanje, koliko pa nudimo današnji mladini? Preveč, premalo ali nič. Takoj po vojni, zlati eri za organizacije, je ZM imela neprimerno večjo moralno in materialno pomoč. Sam, predvsem kot današnji mladinski funkcionar, zavidam takratno moralno podporo mladini, ki pa se je do danes razblinila, ne samo pri ZM, temveč tudi pri drugih organizacijah. Hočem samo poudariti, kako smo zelo zanemarili tisto kolektivno delo, medsebojna srečanja in tovarištvo. Doživel sem nekaj tega, zdaj so to že spomini, toda če tega ne bi bilo, bi se počutil kot starec brez otroštva. Je mar ugotovitev današnje družbe, da mladi rod ne potrebuje pomoči, nege in smernic za pot v prihodnost?

Mladi ne potrebujemo tutorstva, ampak dobronamerna opozorila pred kvarnimi vplivi. Sadjar ve, da mora sadiko obrezati in negovati, če hoče dobiti lepo drevo, naša družba, še posebno pa Zveza komunistov, pozablja na svoj podmladek. Nehote se mi vsiljuje misel, da tudi v naši občini ni zadostne skrbi za mlade ne glede na to, da je premalo prostorov in drugih možnosti za delo mladinske organizacije, pa tudi višina denarja za osnovno delovanje mladih je daleč pod 1% občinskega proračuna. Čez 6.000 mladih ljudi v občini, že pošolskih, se potika precej prosto in brezciljno. Njihova osnovna organizacija pa životari. Sprašujem se, kje so sinovi in hčere mnogih vodilnih politikov in gospodarstvenikov, so mar vsi po srednjih in visokih šolah in so tako prezaposleni s študijem, ali pa jih njihovi starši ne pustijo med današnjo »pokvarjenost« mladino? Ali ti starši vedo, da s takimi minimalnimi sredstvi ni mogoče organizirati kvalitetnih izletov, pohodov po partizanskih poteh, taborjenj, predavanj in podobno? So mar ti starši tako srečni, če njihov otrok sedi z

njimi v avtomobilu, ko se peljejo na izlet in prepričani, da se samo pri njih lahko nauči olike in širi obzorje?

Grajam tako brezbriznost družbe do mladega rodu. Dajte mladim priložnosti in prepričan sem, da se bo izkazala. Ima nekaj, kar se ne da z ničemer nadoknaditi, mladostni polet in energijo. Starejši rod, tvorci sedanjosti, mislite na prihodnost, komu bomo zaupali naše bogastvo!?

Naši dedje vedo povedati, da kadar so ga oni »zastavili« se je vleklo skozi ves teden. Nadvse so zanimiva pripovedovanja, še bolj pa so zanimiva današnja obsojanja. Industrija v vaših rokah je izdelala tako prefinjene cigarete, da ga še tako »grizavo« dekle prenese, s tiskom in objavami slečenih mladink vzbujate sebi in drugim poželjen, štiridesetletniki in drugi z debelimi denarnicami pa polnite avanture in zlorablajte kratkokrila dekletca. Resnica o vsem tem in obsojanje »joj, kakšna je današnja mladina« pa se imenuje svetohlinstvo.

Miro Ipavec

RAZGOVOR o torkovi mladinski oddaji radia Jesenice

Na informativnem sestanku v ponedeljek z novinarjem Radia Jesenice Bojanom Čebuljem in predstavniki mladinskega kluba Jesenice je bilo izrečenih mnogo predlogov, kakšna naj bi bila prihodnja torkova oddaja za mladino, katero bo odslej urejal Bojan Čebulj.

Polurna oddaja naj bi bila sestavljena nekako iz treh delov. V prvem delu bi obvestili poslušalce o delu mladine v občini Jesenice in okolici, skratka drobne vesti iz mladinskih aktivov. Zadnji del oddaje, kot je predlagal Bojan Čebulj, naj bi bil poučen. Aktualne teme naj bi mladi predlagali sami, lahko bi jih obravnavali v nadaljevanjih.

Predstavniki mladinskega kluba Jesenice so predlagali in dopolnjevali urednika mladinske oddaje, kako naj bi oddaja potekala, da bi pritegnila čim širši krog poslušalcev. Obogatili jo bodo tudi v glasbenem delu. Zamisel o kviz oddaji, kjer bodo mladi ugibali o naslovu skladbe, kompozitorju in izvajalcu ter prejeli za pravilen odgovor ploščo po želji, bo vsekakor pritegnila mlade k sodelovanju. Občasne ali stalne ankete na relaciji mladi-starejši, sodelovanje z delavsko univerzo in gimnazijo dajejo upanje, da bo torkova mladinska oddaja postala res kvalitetna. Poudarjam, da bo uspešna le, če bodo vsi mladi po svoje prispevali, da bo oddaja zanimiva. Predlogi, izrečeni v ponedeljek v prostorih mladinskega kluba, naj »prekoračijo« nekaj stopnic do prostorov radia Jesenice do urednika mladinske oddaje. Le sodelovanje širšega kroga je jamstvo, da bo oddaja pridobila še večji krog poslušalcev in da bo prispevala k širjenju obzorja mladih.

M. Kunšič

Žalostna Straža

Pred nedavnim sem dobil odločbo za dve sobi v naselju Straža. Vsaka od teh sob je imela po štiri ali pet ključev, toliko kolikor je bilo pač v sobi stanovančev. Od dotedanjega upravnika Platnerja smo novi stanovančevi dobili vse ključke, ki so jih imeli samski stanovančevi in za katere so bili zadolženi, čeprav domnevam, da imajo posamezniki še ključke, ker so nekateri imeli po dva.

Nekaj dni zatem je na Stražo prišel sodelavec gostinskega podjetja Železar, da razproda stari inventar. Ob tej priliki smo zvedeli, da moramo vse prejete ključke plačati po 600 S din za kos. Ključke je lahko kupil, kdor je želel, ne glede, ali je bil upravičen ali ne. To pomeni, da je GP Železar šlo samo za to, da ključke proda in da tudi od tega nekaj iztrži.

Ko smo se o tem informirali na Stanovanjskem podjetju, so nam povedali, da niso upravičeni zaračunati ključev in da bi iz varnostnih razlogov morali celo zamenjati ključavnice. Kajti kdo bo odgovarjal za eventualne vlomne tatvine ob tem, da je v uporabi toliko ključev? Razen tega pa ob prevzemu stanovanja mora stanovalec dobiti po dva ključa za vsaka vrata brezplačno!

Gostinsko podjetje Železar naj bi se raje bolj pobrigalo za to, kaj manjka po sobah, kar je navedeno v hišnem redu in kar bi v sobah ob prevzemu moralo biti!

V. L.

Dopisujte v Železarja

Program dela društva DIATI

Upravni odbor Društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav je na svoji seji razpravljal o tem, kako poživeti delo društva. Sprejeli so sklep, da za začetek organizirajo za avtorje, kateri so v letih 1968 in 1969 predložili vsaj en izboljševalni predlog, enodnevni izlet z ogledom graškega velesejma.

Tretega oktobra zjutraj so avtorji s Kompasovim avtobusom odšli na pot. Kljub dolgi vožnji so si velesejem temeljito ogledali. Najdalj so se zadržali ob raznih gradbenih in poljedelskih strojih, teh je bilo največ razstavljenih, poleg gospodinjstskih strojev in raznih malih aparatov. Graški velesejem je po velikosti mnogo manjši od zagrebškega. Glavna njegova značilnost pa je v tem, da razstavljajo manjša podjetja svoje dosežke. Značilno je tudi to, da prevladujejo predmeti kmetijske in gradbene dejavnosti, poseben poudarek pa je na raznih kmetijskih strojih. Iz tega se vidi, da je v Avstriji še velika težnja na individualni kmetijski proizvodnji, saj razstavljajo od majhnih strojev za predelavo živilske krme pa

vse do traktorjev in drugih večjih poljedelskih strojev. Veliko predmetov razstavlja jo posamezni obrtniki, katere imajo tudi patentirane. Avtorji so si popoldne ogledali tudi nekatere zanimivosti Gradca, proti večeru pa so se čez Celovec in Ljubelj vrnili domov.

Izlet na graški velesejem pomeni samo začetek dela društva v tej zimski sezoni. Odbor je sklenil, da bo v jesenskih in zimskih mesecih organiziral debatne večere. Na teh večerih bodo avtorji govorili o svojih problemih. Prvi debatni večer organizirajo že v sredo, 15. oktobra in sicer o novem pravilniku Železarne, ki ureja pravice avtorjev. Ta pravilnik daje avtorjem velike možnosti, da s svojimi predlogi pomagajo izpolnjevati sanacijski pro-

gram. Po tem pravilniku so tudi nagrade precej bolj stimulative, kar bo ugodno vplivalo na nadaljni razvoj racionalizatorske dejavnosti. V kolikor bo pri avtorjih za take večere dovolj zanimanja, bo odbor pripravil tudi razna strokovna predavanja in povabil posamezne strokovnjake, ki bodo lahko odgovarjali na razna vprašanja avtorjev.

Povod, ki je vodil odbor društva za tak način dela je, da bi čim več avtorjev tehničnih izboljšav vključili aktivno v izvajanje sanacijskega programa Železarne in da povečamo število članov. V Železarni je namreč precej avtorjev, ki so s svojimi predlogi precej doprinesli k izboljšanju tehnologije, pa še niso člani društva. Upajo, da se bodo tudi ti priključili in da bo društvo v polni meri zaživelo in doseglo še boljše rezultate. Posebno vabijo mlajše racionalizatorje, ki bodo lahko ob starejših dobili razne nasvete ali pomoč.

Več uvidevnosti na avtobusih

Že nekajkrat sem se lotil pisanja o uvidevnosti in tovarištvu naših sodelavcev in sodelavcev v avtobusih na lokalnih prevozih po dopoldanski drini, pa vedno sem odložil pero v upanju, da bo jutri ali pojutrišnjem bolje. Ker ta »bolje« noče priti sam od sebe, niti ga ne pospeši godrnjanje in glasne pripombe v avtobusu, sem se odločil, da o tem napišem, morda pa bo to zaleгло.

Včasih je krožila šala, kdo ima ob drugi uri najprej pospravljeno delovno mesto. Rekli so ta in ta ..., ki samo zapre usta, pa ima že vse pospravljeno. Ob drugi uri pa ima človek vtis, da je v naših pisarnah mnogo takih, ki ob znaku sirene samo zaprejo usta in so že v tekmi na avtobus. Sicer pa to prepustimo odgovornim za to in vprašanju delovne discipline, mi pa pojdemo k jedru pisanja.

Avtobusi za lokalne prevoze so že nekaj minut pred odhodom zasedeni. Tisti pa, ki resnično šele ob znaku sirene pospravijo svoje delovno mesto ali, ki niso trenirali hitre hoje, so obsojeni, da se na eni nogi, ali na pol v zraku ob zadnjih vratih pripelejo domov. Stvar ne bi bila še tako tragična, ker pač vsakdo želi biti čimprej doma, pa čeprav se pelje samo na eni nogi, če se ne bi skoraj vedno dogajalo, da je v avtobusu vedno nekaj sedežev praznih. Naše sodelavke in sodelavci, prve so večkrat prizadete, neprizadeto stojijo ob praznih sedežih, medtem ko pri vratih stojijo na eni nogi. Čemu tak odnos, ali zato, da nekaj sekund preje izstopimo, ali zakaj?

Tudi to je del naše kulture, odraz našega odnosa do sodelavcev, ki ga kažemo tudi v takih primerih!

Problematika izplenov

(nadalj. s 1. str.)

nov prek platin nismo obravnavali, ker je bilo jasno, da se bo valjanje prek trio ogrodja zaradi nerentabilnosti prej ali slej ukinito.

Fina, tanka in srednja pločevina je zaradi zastarele tehnologije izkazovala izredno nizek izplen iz predpločevine do končne prebrane pločevine, saj je ta znašal v prvih petih mesecih pri SM navad-

nih kvalitetnih nizko ogljikovih in konstrukcijskih jeklih komaj 82,1 %, pri rebrasti pločevini pa 85,5 %.

Rezultati odnosno analiza dela tedanjega stanja nam je pokazala, da moramo vzroke za slab izplen iskati v programiranju pločevine ter v tehnologiji valjanja. Ugotovili smo, da je bil dodatek na predpločevino previsok. Naj navedem le nekaj primerov ločeno po debelini pločevine:

Dimenzija pločevine v mm	Dodatek za odrez v %
1000 × 2000 × 0,5	15,5
1000 × 2000 × 0,55	16
1000 × 2000 × 0,75	17
1000 × 2000 × 1,0	12,5
1000 × 2000 × 1,5	17
1000 × 2000 × 2	12,5
1000 × 2000 × 2,5	15
1000 × 2000 × 3	17
rebrasta	16

Zaradi tako velikega dodatka na predpločevino, ki je kasneje predstavljal čisti odpad, je bil izplen razumljivo izredno nizek, saj je bilo samo za odrez planirano kar 15–17 %.

Po teh ugotovitvah smo za valjarno 1300 izdelali plan

preizkusov. V prvi vrsti smo znižati procent dodatka, na pločevino. Znižanje ni bilo linearno, temveč smo se ravnavali po debelini in kvaliteti pločevine ter po tehnologiji valjanja. To znižanje dodatka je razvidno iz naslednje tabele:

Kvaliteta	dimenzija ploč. mm	stari dodatek %	novi doda. %	znižanje %	izplen %
Č 0147	1000/2000/0,55	16	11	6	88
Č 03	1000/2000/3	17	10	7	94,3
Č 04	1000/2000/4–5	16	10	6	94,4

Za preiskave smo izbrali le tiste kvalitete, ki predstavljajo največji delež v proizvodnji valjarne 1300.

Pri preizkusnem valjanju predpločevine s korigiranimi dodatki smo ugotovili, da je kljub tako velikemu znižanju valjanje potekalo normalno brez tehnoloških težav. Rezultati, ki smo jih dobili, so bili zelo ohrabrujoči.

Ocenio teh preizkusnih va-

ljanj oziroma korigiranih dodatkov na predpločevino nam prikazujejo izpleni, ki smo jih navedli v zadnji koloni gornje tabele. Omeniti moramo, da veljajo ti izpleni le za vložek — obrezana pločevina.

Na podlagi doseženih rezultatov smo izvedli dokončno spremembo starega programiranja. Ta sprememba je razvidna iz spodnje tabele:

Kvaliteta	Končna dimenz. pločevine mm	novi dodatek na težo pločevine %
Č 0145		
Č 0146	1000/2000/0,5	11
Č 0147	1000/2000/1,5	
Č 02		
Č 03		
Č 04		
Č 0145		
Č 0146	1000/2000/1 mm	11
Č 0147	1000/2000/2 mm	10,5
Č 02		
Č 03	1000/2000/3 mm	10,0
Č 04		
Č 02		
Č 03	1000/2000/2/3 — 10/11	10
Č 04		

Z novim programiranjem predpločevine smo začeli v prvi polovici meseca junija. Rezultati, ki smo jih dosegli po posameznih kvalitetah in debelinah so bili zelo ugodni.

Po preteku skoraj treh mesecev smo lahko naredili že dokončno analizo doseženih rezultatov eksperimentalnega dela. Tabela v nadaljevanju prikazuje izplene za prvih pet mesecev (po starem progra-

miranju) ter izplene za mesece junij, julij, avgust (po novem programiranju). Na-

Mesec	SM navadna kvaliteta nizkoogl. konstr. jekla	%	vedeni izpleni predpločevino — rebrasta pločevina
Januar		82,1	85,5
maj		82,3	90,2
junij		83,5	92,5
avgust		84,3	92,1

Iz gornje tabele je razvidno, da je le pri rebrasti pločevini doseženo odločno zvišanje izplena, medtem ko beležimo pri SM navadnih kvalitetnih nizkoogljičnih in kon-

strukcijskih kvalitetah le okrog 2 % izboljšanje. Mnenja smo, da je 2 % izboljšanje izplena prenizko in da je uspeh izostal zaradi prevelikega izmečka vsled valjavni-

skih in jeklarskih napak.

Rezultati, odnosno izpleni, ki smo jih dosegli, so nakazali v katero smer je potrebno vložiti več raziskovalnega dela. Poudariti moramo, da pomeni 7 % zvišanje izplena pri rebrasti pločevini in okrog 2 % pri drugih kvalitetah pločevine, okrog 1000 ton več prodane pločevine, razumljivo ob isti teži vložka in pri istem vložnem delu.

Preiskave izplenov v valjar- ni 1300 še nadaljujemo.

Bogdan Stocca, dipl. inž.

Za bolj preudarno kadrovanje

Z upokojitvijo vodja tehnične priprave dela je bilo prosto delovno mesto, ki je bilo tudi javno razpisano. Na osnovi razpisa so se na to delovno mesto prijavili trije tehniki in inženir. Kadrovska komisija je pri izbiri kandidata upoštevala zakon, ki daje prednost kandidatu z višjo izobrazbo, ne glede na praktično usposobljenost tistih, ki imajo nižjo strokovno izobrazbo, vendar še vedno v mejah razpisa. Izbrala je kandidata, ki je imel višjo izobrazbo od ostalih kandidatov, kar je v skladu s predpisi, ostalim kandidatom pa je sporočila, da niso prišli v poštev, ker je izbrani kandidat imel boljše pogoje v pogledu šolske izobrazbe. Do tu je vse v redu in tudi zadoščeno predpisom. Izbrani kandidat je nastopil delovno mesto, še prej

smo ga morali sprejeti v Železarno, ker je bil zaposlen pri ŽIC. Da bi se čimprej vživel v delo, smo že upokojenega vodja priprave dela zadržali še en mesec, da bi svojega namestnika čimprej vpeljal v delo in mu predal vse posle. Toda po dveh mesecih sta odšla iz podjetja učenec in učitelj. Prvi zato, ker je dobil mesto direktorja v Kovinoservisu, drugi pa zato, ker mu je potekla pogodba. Rezultat tega žongliranja je prazno delovno mesto in skoraj milijon izplačanih bruto osebnih dohodkov, poleg drugih negativnih posledic. V kolikor bi kadrovska komisija izbrala enega izmed ostalih treh kandidatov, ki so sicer imeli slabše šolske pogoje, verjetno pa so imeli več praktičnih izkušenj, morda tudi več strokovnega znanja in ker je

glavno, dolgoletno zaposlitev in navezanost na Železarno, bi to odpadlo.

To je še en dokaz, da je poleg spoštovanja predpisov potrebnega tudi več zrelega presojanja.

Na koncu še vprašanje, na katerega želim tudi odgovor. Po kolikih mesecih zaposlitve lahko preneha delavec z delom brez odpovednega roka? Ali ne obstoja tudi predpis, ki pravi, da mora delavec, ki samovoljno zapusti delo, povrniti škodo, katera je nastala z njegovim odhodom? V tem primeru je škoda kaj lahko izračunati.

Železarna naj nobenemu ne bo samo prehodno vedrenje. Delo v podjetju naj dobijo taki, ki so pripravljeni aktivno izvajati sanacijski program in s tem pomagati ustvarjati boljši kos kruha za vse pridne železarje. T. S.

Samoupravni organi v preteklem tednu

5. seja komisije za nagrajevanje v valjarni Bela

Komisija za nagrajevanje pri svetu delovne enote je ob prehodu na skrajšani delovni čas morala problematiko nagrajevanja obravnavati kar na dveh sejah. Zadnja oz. 5. seja te komisije je bila 29. 9. Vodstvo delovne enote je imelo na voljo dva predloga in sicer jih je obrazložil tov. Kavčič.

Po daljši razpravi se je komisija za nagrajevanje odločila oz. sprejela prvi predlog, v katerem je rečeno, da je treba cenik izračunati na stalež 249 delavcev, medtem ko se na vsakega dodatnega delavca procentualno poveča masa osebnih dohodkov do polnega normativa 272 delavcev. Dodati je treba še maso za vsa izredna dela ali nadure, ki jih je treba opraviti. V predlogu so naštetih naslednja izredna dela:

- ravnanje debele pločevine (v valjarni 2400),
- delo na oblikovalnih strojih več kakor za eno dnino,
- delo na škarjah za razrez več kakor na dve čimni,
- delo pri potisni peči na blumingu,
- ravnanje pločevine po žarjenju,
- nujna odprava ob nedeljah.

Vsa omenjena dela je treba

opraviti po delovnem času in zato nimajo normativa delovne sile. Za vsa naštetja dela naj bi dobili dodatno maso OD, ki pa jo je treba preračunati in jo nato prišteti k masi, dobljeni za 249 delavcev.

8. seja odbora za življenjske pogoje in rekreacijo

Predsednik odbora za življenjske pogoje in rekreacijo je sklical 8. sejo odbora v petek, 3. oktobra 1969 z namenom, da na seji pregledajo in rešijo vse vloge, ki so se nabrale v zadnjem času. Največ vlog je bilo za izredno plačane dopuste športnikom, ki so jih rešili skladno s sprejetimi kriteriji in sicer le tiste, ki so izven predvidene kvote dopustov. Tiste dopuste, ki so v kvoti izredno plačanih dopustov, rešuje kadrovski

Ob koncu seje je tov. Mežnarc opozoril na probleme, ki nastajajo zaradi manjkajočih delavcev. Na blumingu nimajo rezervnih delavcev, drugi pa za navadne ure ne bodo pripravljeni delati in bo zato treba poiskati ustrezen način nagrajevanja ljudi, ki bodo morali delati zaradi manjkajočih. Komisija je bila mnenja, da bo treba to vprašanje reševati pozneje, ker je plačevanje nadur notranja delitev vsakega obrata.

-or

Sestanki delovnih skupin

VALJARNA 1300 — delovna skupina Lavrinec — Na sestanku, ki je bil 1. oktobra, je vodja delovne skupine prisotne seznanil s poročilom obratovodstva o položaju po zmanjšanju proizvodnega načrta in uvedbi 42-urnega delavnika. Sedanje stanje ni zadovoljivo in nekateri še vedno ne morejo razumeti, da je treba naloge kljub zmanjšanju proizvodnega načrta izpolniti. Imajo precejšnjo bolezensko odsotnost in je zato treba valjati z manjšim številom zaposlenih, kar pa se pozna tudi pri proizvodnji. Vodja skupine je poročal tudi o uspešnem izidu referendumu za združitev slovenskih železarn ter o izvolitvi osmih članov za delavski svet združenega podjetja Slovenske železarne.

VALJARNA 1300 — delovna skupina Ovsenk — Na sestanku 24. 9. je bilo rečeno, da ob zmanjšanju števila zaposlenih delavcev na nekaterih delovnih mestih nastajajo ozka grla. Zato je treba pogosto premeščati zlasti mlajše delavce na druga delovna mesta, kjer so potrebe največje. To pa neugodno vpliva na proizvodnjo in razpoloženje delavcev. Na sestanku je bilo prisotnih 44 delavcev. Sprejeli so štiri sklepe, ki se nanašajo na red in čistočo ter disciplino v obratu. Nekaj pripomb so imeli tudi zaradi časa, ki ga porabijo pri čakanju na malico. Menijo, da bo treba čas, ki je predviden za malico, bolj smotno in organizirano razdeliti na posamezne oddelke.

VALJARNA 1300 — LUŽILNICA IN POCINKOVALNICA — delovna skupina Kodrič — Vodja delovne skupine je sklical sestanek za 3. oktober. Zaskrbljeni so zaradi vložka in predlagajo, da naj bi ga dobivali od drugod. Prav tako so zaskrbljeni zaradi osebnih dohodkov po uvedbi skrajšanega delovnega časa. Da se ljudje prizadevajo na delovnih mestih, je razvidno, saj dosegajo oz. prese-gajo normo v poprečju od 17 do 20 %. V vsem

obratu je še precej težav in ovir, ki jih bo treba odpraviti. Z uvedbo operacijskih listov je vprašanje kvalitete dela še bolj zaostreno.

Tako bodo morebitne napake in pomanjkljivosti lahko hitreje odpravili. Z ozirom na skrajšani delovni čas menijo, da bi morali zmanjšati bolovanja, saj so delavci več prosti in se lahko tudi odpočijejo.

HVŽ — HLADNA VALJARNA — delovna skupina Prevc — Zbrali so se 25. septembra. Obratovodja inž. Mesarič je obširneje govoril o uvedbi skrajšanega delovnega časa, ki ga morajo vse delovne organizacije vpeljati do aprila 1970. Storičnost bo treba povečati za 13,5 %. Delavci naj bi delali po sistemu 5 + 2, urediti pa bo treba tudi red pri čakanju na malico. Rečeno je bilo da bodo v novembru imeli prosto eno soboto, v decembru dve, v januarju pa naj bi uvedli 42-urni delovnik s tremi prostimi dnevi, ki bodo ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih.

HVŽ — ŽICARNA II — delovna skupina Jamar — Obratovodja inž. Komelj je obširneje govoril na sestanku 26. septembra o uvedbi skrajšanega delovnega časa. Vpeljali naj bi ga do 1. 1. 1970, in sicer postopoma. Storičnost bo treba povečati za okrog 24 %, in sicer z boljšim koriščenjem delovnega časa ter s povečanjem hitrosti na strojih, kjer je to možno. Vse to pa je odvisno od priprave dela, luženja in izpiranja lužene žice. Ob prostih sobotah bodo tako imeli vzdrževalci več možnosti, da bodo odstranili napake in okvare. Izboljšati bo treba tudi notranji transport.

HVŽ — LUŽILNICA — delovna skupina Ravnik — Sestanek so imeli 3. oktobra. Najprej so prisotni dobili odgovor na vprašanje, postavljeno na prejšnjem sestanku. Prisotnih je bilo 19 delavcev. Obravnavali so probleme, ki nastajajo pri luženju

žice in trakov. Nekateri posamezniki so pri delu površni, tako da je material slabo spran, lužen in površno nevtraliziran. Lužilci so imeli pripombe, da imajo težave zaradi lužilnih prečk in prekratkih kljuk. Prav tako ne morejo postavljati lužilnih sider v lužilne peči, ker v nasprotnem primeru ne morejo zapirati vrat peči. Pri obratovodstvu so že posredovali, vendar pomanjkljivosti še niso odpravili.

VALJARNA 1300 — delovna skupina Malej — Na sestanku 3. oktobra so obravnavali položaj obrata po uvedbi 42-urnega delavnika. Prišli so do zaključka, da bodo položaj izboljšali le z večjo proizvodnjo in večjo storičnostjo na uro in moža. To pomeni, da so tudi njihovi osebni dohodki odvisni predvsem od dobrega ali slabega dela. Skrbeti bo treba, da bodo valjali čim bolje in da bo čim manj II. a pločevine. Ob uvedbi skrajšanega delovnega časa so zaskrbljeni zaradi osebnih dohodkov zaposlenih. Rešiti bo treba vprašanje delavcev, ki dalj časa bolujejo, in sicer sporazumno z našo zdravstveno službo. Glede delavcev, ki neopravičeno izostajajo z dela, pa so bili mnjenja, da bo treba zaostriti doslej veljavne predpise in mere.

VALJARNA 1300 — delovna skupina Knific — Tu di delovna skupina v lužilnici in pocinkovalnici je imela sestanek 3. oktobra. Na sestanku je bilo rečeno, da se kolektiv lužilnice in pocinkovalnice zaveda, da bo treba bolje delati. Zal se tega vsi ne zavedajo. Bili so ogorčeni zaradi postopačev, ki jih je vedno več in vprašujejo, kam bi nas to privedlo, če bi nadaljevali po tej poti. Menijo, da če bi vsi delali tako kot delajo v njihovem oddelku, potem bi se kmalu obrnilo na bolje.

Pločevina, ki jo dobivajo v pocinkovalnico, je vedno slabša. Vmes je preveč siliciranih šarž, ki pa se ne pocinkajo dobro. Precej polemike je bilo tudi zaradi luženja in ravnanja pločevine. Niso se strinjali, ker uslužbenci v njihovem obratu delajo 48 ur v tednu in vprašujejo, kaj uslužbenci delajo takrat, ko ni proizvodnje. Ugotavljajo, da nas bo rešila le večja proizvodnja, ne pa administracija.

Določanje optimalnega obsega proizvodnje

Priprava proizvodnje v razmerah moderne industrije zahteva vse višje in višje stroške. V te razmere moderne industrije se ja začela sicer počasi, toda vztrajno vključevati tudi železarna Jese-nice. Zaradi tega mislimo, da bi bilo koristno spregovoriti nekaj besed o gornjem problemu. Na začetku bomo postavili nekaj teoretičnih postavk, te pa bomo kasneje skušali uporabiti za razlago in osvetlitev posameznih konkretnih primerov.

Z ozirom na tip proizvodnje ločimo podjetja na tri skupine:

- podjetja s posamično proizvodnjo,
- podjetja s serijskim tipom proizvodnje,
- podjetja, katerih proizvodnja je masovna.

Če zdaj pogledamo proizvodnjo naše železar-ne kot celote, ugotovimo, da prevladuje tip serijske proizvodnje z niansami masovne proizvodnje.

Če bi na ekonomičnost proizvodnje ne vpilvali zelo mnogovrstni in različni faktorji, bi že samo stroški za pripravo proizvodnje povzročili, da bi bila masovna proizvodnja cenejša od serijske, ta pa spet cenejša od posamične. Zaradi tega je eden izmed načinov za zmanjševanje stroškov po enoti proizvoda povečevanje proizvodnje. Toda s povečevanjem proizvodnje se pojavljajo na drugi strani nove težave in novi stroški, povečuje se potreba za skladiščnimi prostori in s tem rastejo skladišni stroški; potrebnih je več obratnih sredstev in tako rastejo izdatki za obresti, povečuje se potreba za surovinami in stroški, tem v zvezi,

naraščajo tudi stroški zavarovanja itd. Vse to nam jasno kaže, da je potrebno izbrati tak obseg proizvodnje, pri katerem bodo skupni stroški na enoto proizvoda najnižji. To bi bil potem optimalen obseg proizvodnje.

Optimalen obseg proizvodnje bomo v naslednjem imenovali optimalna velikost serije. To pa iz razloga, ker smo ugotovili, da v železarni prevladuje serijski tip proizvodnje.

Principielna možnost ugotavljanja te najugodnejše velikosti serije obstaja in to iz razloga, ker so stroški za pripravo proizvodnje v glavnem fiksni. To pomeni, da se pri povečevanju proizvodne serije na enoto proizvoda manjšajo. Stroški skladiščenja, obresti, zavarovanja pa so variabilni. To pomeni, da s povečevanjem proizvodne serije naraščajo. Če imamo torej dve skupini stroškov, od katerih ena vsebuje stroške, ki naraščajo, druga pa stroške, ki padajo, je pri vsaki drugačni kombinaciji drugačna tudi njihova vsota. Zaradi tega lahko pričakujemo, da obstoji taka kombinacija, pri kateri je njihova vsota najmanjša.

To je povzročilo, da so pristopili k sestavljanju različnih formul, ki bi naj nam pokazale optimalno velikost proizvodne serije. Nekatere od teh formul in metod so bolj enostavne, druge manj. Njihova natančnost pa je odvisna od tega, v kakšni meri vsebujejo vse tiste elemente, ki so potrebni za izračun optimalne kombinacije. K določanju lahko pristopimo na tri načine:

- lahko uporabimo tabelo gibanja stroškov,
- uporabimo lahko računsko formulo,
- poslužimo pa se lahko tudi grafikona.

Pri raziskovanju, katera serija bi bila optimalna, moramo upoštevati predvsem sledeče količine:

c — cena oziroma izdelavni stroški za enoto proizvoda (direktni in splošni stroški),

s — stroški skladiščenja na enoto proizvoda v enem letu,

z — stroški zavarovanja, izraženi v procentu od vrednosti zaloge po proizvodni ceni,

p — letna procentna stopnja na denarna sredstva, ki so vložena v gotovo proizvodnjo,

f — celotni stroški za pripravo serije in vsi drugi fiksni stroški, ki niso odvisni od števila kosov v seriji,

v — skupna vsota, ki bremeni enoto proizvoda ki zajema izdelavno ceno, stroške priprave, stroške skladiščenja in obresti na vložena finančna sredstva,

D — število delovnih dni v letu,

P — dnevna proizvodnja v kosih,

R — dnevna realizacija v kosih,

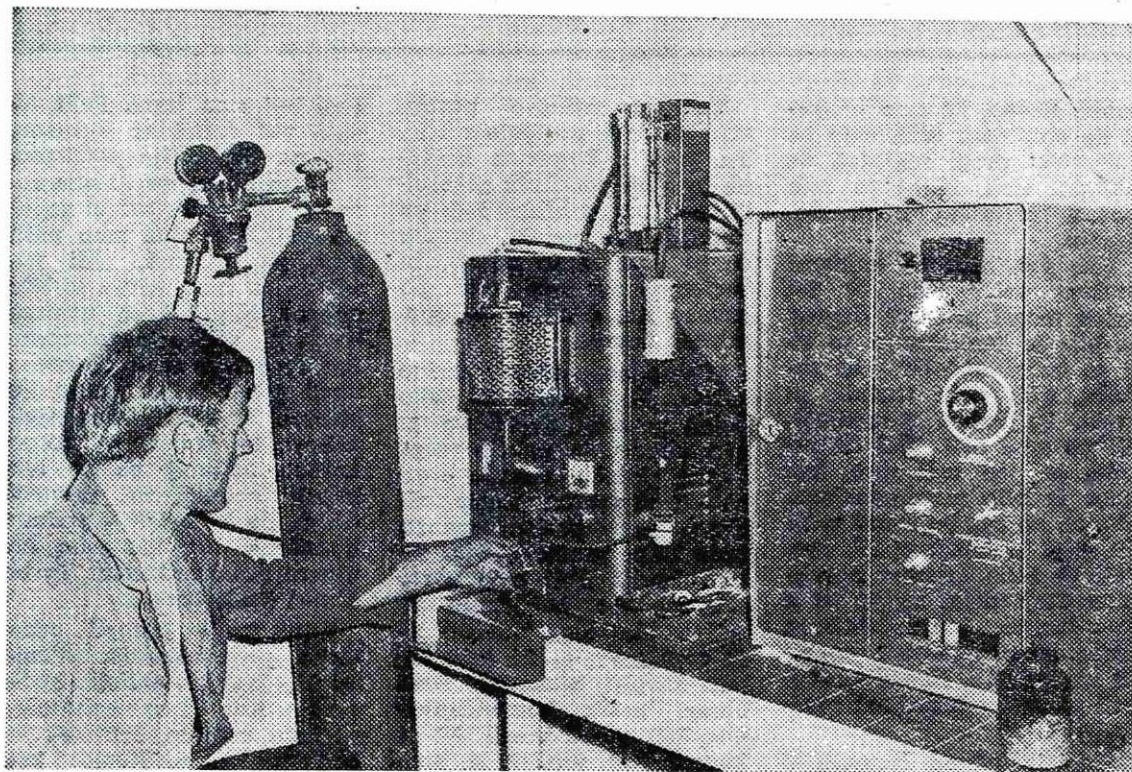
K — število kosov v seriji,

Kopt — optimalna velikost serije (optimalno število kosov v seriji).

Maksimalna višina vloženi finančnih sredstev, ki so vezana v zalogah gotove proizvodnje, je enaka produktu iz števila kosov v maksimalni seriji in izdelavne cene za enoto, kar zapišemo z izrazom $K \times c$. Poprečna letna višina teh vloženi sredstev pa je $K \times c/2$.

V gornjem pregledu nastopajočih količin smo število delovnih dni označili z »D«, število kosov, ki jih realiziramo v enem dnevu, pa z »R«. Iz tega sledi da je letna prodaja oz. realizacija enaka produktu iz števila delovnih dni v letu in količine realizacije v enem dnevu. Če uporabimo gornje znake, dobimo izraz $D \times R$.

Predstavljamo vam OTK

Aparatura za določanje ogljika (Leco) analizira ogljik v legiranih in nelegiranih jeklih ter v belem in sivem groblju v približno 70 sekundah. Vzorec zatehtamo v keramični lonček in ga potisnemo v indukcijsko peč, skozi katero teče kisik in kjer je temperatura 1600° C. Ogljik v vzorcu zgore v ogljikov dioksid, ki teče v cilindar s posebno celico (termistor), ki meri razliko v toplotni prevodnosti med kisikom in nastalim ogljikovim dioksidom. Po preteku minute in pol na instrumentu odčitamo številčno vrednost direktno v procentih ogljika. Celo ten proces poteka popolnoma avtomatsko, to je aparat vključi dotok kisika, vključi in izključi indukcijsko peč in registrira procent ogljika, ki ga pri naslednji analizi tudi sam izbriše. Cela analiza s tehtanjem vred traja dve minuti, analiziramo pa lahko od pet tisočink do pet procentov ogljika.

Iz gornjega izhaja, da je poprečna vsota finančnih sredstev za enoto proizvoda enaka $K \times c / 2D \times R$. Na to količino sredstev je treba plačati obresti po letni obrestni meri, ki jo označujemo s p . Obresti na enoto proizvoda nam daje izraz $p \times K \times c / 2D \times R$. Stroške zavarovanja na enoto proizvoda pa podaja izraz $z \times K \times c / 2D \times R$.

Osvojimo tudi predpostavko, da mora obstajati tudi ustrezeni skladišni prostor, ki je dovolj velik, da sprejme največje število kosov, ki bi se lahko pojavili. Dokler traja proizvodnja se zaloga v skladišču povečuje vsak dan za proizvedeno količino, zmanjšuje se pa za dnevno realizacijo. Spremembe zaloge v enem dnevu lahko izrazimo z izrazom $P - R$. Čas, v katerem se bo zaloga v skladišču povečala, je odvisen od števila dni, ki so potrebni za izdelavo cele serije proizvodov. To nam pove izraz K/P .

Gornja izvajanja nam kažejo, da je največje število proizvodov, za katero je treba zagotoviti skladišni prostor, dano z izrazom $(K/P) \times (P - R)$. Izraz lahko pišemo tudi v obliki

$$K/P \times P - R.$$

Če opravimo nakazano množenje, se izraz pojavi v obliki

$$\frac{K \times P}{P} - \frac{K \times R}{R} \text{ oziroma}$$

če K izpostavimo $K(1 - \frac{R}{P})$.

Stroške skladiščenja v enem letu smo zaznamovali s s . V primeru maksimalne zaloge v skladišču nam te stroške predstavlja izraz $s \times K(1 - \frac{R}{P})$. Pri tem moramo upoštevati, da ta maksimalna zaloga obstoji iz $D \times R$ kosov. Zaradi tega dejstva bodo resnični stroški skladiščenja na enoto proizvoda dani z izrazom

$$s \times K(1 - \frac{R}{P}) \text{ oziroma } \frac{s \times K(1 - \frac{R}{P})}{D \times R} \text{ oziroma } \frac{s \times K(1 - \frac{R}{P})}{2D \times R}$$

(dalje prihodnjič)

Železarski globus

INDONEZIJA — Japonske železarnice so pričele s svojim kapitalom prodirati tudi v Indonezijo. Neka mešana japonsko-indonezijska družba gradi v Medanu tovarno za proizvodnjo pocinkane pločevine z letno zmogljivostjo 12.000 ton. Pločevino bo dobavljala japonska železarna Kawasaki Steel in obratovati bo pričela decembra letos.

ITALIJA — Italijanski kupci nekaterih železarskih izdelkov imajo v zadnjem času vedno večje težave s pravočasno preskrbo. To velja predvsem za nosilce, debelo pločevino, trakove ter hladno in vroče valjano fino pločevino. Zaradi velikega povpraševanja podaljšujejo železarnice dobavne roke, s tem pa spravljajo potrošnike v neprijetno situacijo zaradi pomanjkanja tega materiala. Poleg tega postopno naraščajo tudi cene.

JAPONSKA — Na Aljaski nameravajo graditi 1300 km dolg naftovod za transportiranje nafte z novo odkritih nahajališč v notranjosti dežele do pristanišča. V ta namen so dobile tri največje japonske železarske družbe naročilo za dobavo 500.000 ton jeklenih cevi. Gradnja tega naftovoda bo zaključena leta 1972.

Slavko Tarman:

»Povečana doza sevanja — resen problem bodočih generacij«

»Če bi prišlo do svetovnega spopada s termonuklearnim orožjem, bi bila na ozemlju držav, ki bi se vanj zapletle — a to je skoraj ves svet — uničena vsa središča civilizacije. Razen tega pa nihče ne ve, če bi po takem uničenju sploh bil še možen obstoj tistih, ki bi ostali živi. Človeštvo bi se verjetno še stoletja mučilo z različnimi boleznimi, preden bi prišlo korak naprej. Po vsem tem je odveč razmišljati — kakšna naj bi bila družbena ureditev ostankov človeškega rodu...«

(PALMIRO TOGLIATTI)

1

Norost atomske vojne

Danes slišimo kako jedrski znanstveniki vseh dežel sveta svarijo pred norostjo atomske vojne. Resnično bi bila taka vojna poraz za vse človeštvo. Treba se je razorožiti, toda to je le puhla fraza. Nasprotniki jedrske razorožitve t.j. ljudje, ki bi radi svoje armade oborožili z jedrskim orožjem ter nadaljevali s poizkusnimi eksplozijami, vlačijo na dan dva argumenta.

Prvi argument je, da jedrske bombe, s katerimi opremljajo armade niso tako nevarne. Drugi argument je, da se je tudi pred največjimi jedrskimi bombami v primeru vojne mogoče »skriti«. To je laž.

Stoletno tekmovalstvo kopja in ščita, topa in oklepa dobiva v naših časih strahoten obseg. V 25. letih, ki nas ločijo od prve jedrske eksplozije, so bile izdelane ogromne količine jedrskega orožja. Cenijo, da skupne zaloge jedrskega in vodikovega eksploziva presegajo milijon megaton in da se hitro večajo. Celo če bi bile mnogo manjše in če bi nehale naraščati, bi te zaloge ne samo enkrat, marveč večkrat uničile vse življenje na našem planetu.

Medtem je naraslo tudi število stvarnih in možnih jedrskih sil. Razen dveh supersil (ZDA in ZSSR) in treh dežel, katerih sedanje jedrske možnosti so mnogo skromnejše (Velika Britanija, Francija, LR Kitajska) — je še kakih deset dežel, ki imajo vse pogoje, da postanejo članice »jedskega kluba«. Za vse te dežele je značilno, da so se usmerile predvsem, nekatere pa izključno v razvijanje in graditev ofenzivnih sistemov jedrskega orožja. To njihovo prizadevanje je usmerjeno na več osnovnih smeri. Te dežele si prizadevajo izdelati čimveč jedrskih glav (polnitev), rezultat tega pa je orožje, katerega moč se giblje od desetinke ali še manjšega dela kilotone, do 60 in več megaton. Da bi si približno predstavljali učinke tega orožja, zadostuje da se spomnimo na Hirošimo, na katero je padla prva jedrska 20 kilotonska bomba, umrlo je 78.000, ranjenih pa je bilo 84.000 ljudi. Pravijo, da je arzenal jedrskih bojnih glav dovolj raznovrsten in da ni pričakovati v zvezi z novimi vrstami nobenih presenečenj. Nasprotno, nobenih znakov ni, da bi jedrske sile nehale izdelovati nove količine jedrskega orožja.

V naročje samomora — Žongliranje nad prepadom jedrske smrti

Druga smer v razvoju in v proizvodnji je stalno izpopolnjevanje sredstev za prenos jedrskega orožja. Prvo atomsko bombo je nosil strateški bombnik, ki je letel s hitrostjo več sto kilometrov na uro. Jedrske sile, ki so še vnaprej obdržale letalo (s tehničnimi izboljšavami) kot sredstvo za prenos tega orožja, tekmujejo predvsem v proizvodnji in razvoju raket. Sodobne ofenzivne rakete imajo doomet do 15.000 km (kmalu tudi do 20.000 km) in hitrost do 28.000 km na uro.

Ko se majejo tla

(21. nadalj. in konec)

— X^o potresna stopnja povzroči uničujoč potres.
— XI° potresna stopnja povzroči katastrofalen potres. Poruši vse zidane stavbe, površina zemlje dobi globoke razpoke.
— XII° potresna stopnja predstavlja popolno katastrofo. Nobena stvar, ki jo je zgradila človeška roka ne vzdrži. Spremembe površja zemlje so velikanske. Relief zadobi popolnoma novo lice — pojavijo se novi gorski vrhovi, reke spremenijo tokove, jezera iztečejo in se oblikujejo nova. Spremene se tudi podzemni tokovi in morske obale; skratka popolno upostošenje — slično kot po eksploziji jedrske bombe.

Slavko Tarman

Datumov se točno ne spominim, dogodkov pa zelo dobro.

Že aprila, še bolj pa v začetku maja 1945, smo čutili in vedeli, da bo strašne druge svetovne vojne konec. Crožniške postaje na Štajerskem so se predajale druga za drugo. Po kurirskih poteh smo vodili vsak dan več nemških orožnikov, ki so bili namenjeni v avstrijski partizanski bataljon.

Nekega dne v maju smo bili iz Gornjega grada obveščeni, da se nameravajo predati tudi v tamkajšnji postojanki. Ker je bila XIV. divizija in še dve brigadi IV. operativne zone zadolženi, da zavzamejo Maribor, se nato pripravijo na pohod na Velikovec in Celovec, so v Gornji Savinjski dolini ostali v večini le kurirji iz kurirskih postaj in terenci. Po omenjenem sporočilu je bila moja naloga s treh kurirskih postaj, kolikor jih je bilo od Koroške do Save, zbrati čim več kurirjev za prevzem Gornjega grada. Ravno, ko smo bili namenjeni v to mesto ob Dreti, pa sem od IV. operativne zone prejel povelje, da moram vse borce s komandirji vojaške kurirske linije takoj pripeljati v Topol-

šnico. Osvoboditev Gornjega grada je bila zato prepuščena terencem, mi pa smo skoraj tekli, da smo bili čimprej na določenem mestu. V tem zdravilišču se nas je s štabom IV. operativne zone in zaščitno četo zbralo približno 150 borcev, komandirjev, komandantov in komisarjev. Zvedeli smo, da je bila podpisana kapitulacija in da gremo proti Šoštanj razorožit Nemce, ki so se strnili iz vseh strani Balkana. Strnili pravim zato, ker jih je bilo kot listja in trave. Njihova edina želja je bila čimprej priti vsaj v Avstrijo.

Nismo se več krili v gozdu. Na povelje smo jo z zastavami na čelu urezali po cesti proti Šoštanju. Peli smo in strumno korakali, čeprav so nekaj sto metrov nad nami brnela številna letala, v katerih so iz Hrvaške bežali ustaši.

Pri prvi hiši v Šoštanju, ob kateri so bili proti jugu, vzhodu in zahodu obširni travniki, smo zagledali morje nemških vojakov. Vsi so v glavnem mirovali kot da bi počivali. Jedli so, puške pa so imeli pretežno zložene v piramide. Desni rob glavne ceste je bil dobesedno zatrpan s kamioni, blindami in

tanki. Ravno, ko smo prispeili do omenjene hiše, smo na železniški progi zagledali še oklopni vlak, ki se je zelo počasi premikal proti Šoštanju.

Nas 150, njih pa najmanj stokrat več! Kdo bi jih sploh mogel prešteti! Čeprav je bila že kapitulacija, so bili to čudni občutki. Nas pešca, njih poln travnik in cesta. Pa še vsi z orožjem. Mi pa smo peli. Peli od veselja in peli tudi zato, ker nam je bilo tako naročeno. »Fojte, da nas bo videti več,« je dejal komandant IV. operativne zone (glavno poveljstvo Štajerske), ko je šel s komisarjem in načelnikom štaba na pogajanja o popolni kapitulaciji. Nemci bi morali namreč odložiti vse orožje.

Kdo je bil od Nemcev v hiši na pogajanju, nas ni zanimalo. Za nas je bilo najvažnejše, da je bil sovražnik premagan. Čeprav smo bili vsi prepričani, da je vojne konec in da je svoboda, so za nas, ki smo tam peli nastopile še ure hude vojne. Streljali res nismo, toda Nemci so še vseeno vsi imeli orožje, ker še niso dobili ukaza, da ga morajo odložiti. In lahko bi se zgodilo najhujše...

Najvišje njihovo poveljstvo pa se je pogajalo v hiši. Tu je bila komanda Balkana in njen poveljnik generaloberst Leer, v bližini hiše pa tanki, blinde, vojaki, skratka če bi general le mignil, bi verjetno od nas tam po osvoboditvi ostal le še spominski kamen.

Minute so postajale vedno daljše. Kaj vendar že tako dolgo premišlujejo? Če je kapitulacija, je vendar vsega konec. Odložiti morajo orožje, saj so vendar premagani! Tako smo pričeli ugibati pred hišo, vendar strahu nismo kazali. Peli smo partizanske, eno za drugo in vedno glasneje. Končno so se odprla vrata. Že smo hoteli zavpiti »konec!« Toda obrazi naših komandantov niso bili videti veseli. Ni še konec? Kaj vendar je, smo se vsi na tihem spraševali. Veselje se je mešalo z negotovostjo, vse skupaj nam ni šlo v račun. Saj smo vsi vedeli, da je že konec vojne.

»Fantje še bolj zapojte,« se je oglasilo povelje. »Dali smo jim 15 minut za premislek!« To je bilo vse, kar smo po tistih napetih minutah zvedeli. In mi smo peli, še glasneje kot prej. Teh zadnjih 15 minut je iz naših grl prihajala že pesem jeze. In

tudi bili smo jezni. Pušk nismo več držali za jermena, pač pa čim bližje petelinov.

Točno ob napovedanem času so naši predstavniki zopet vstopili. Napenjali smo naša grla, pa priznam, tudi vse mišice na vsem telesu so bile napete. Napočili smo namreč trenutki velike negotovosti. Kaj če rečejo »ne«. Se bomo imeli sploh še čas razvrstiti v strelce? V mislih smo šteli naboje in grabili za ročne bombe. Najbolj pa so bili napeti bobniči na desnem ušesu, da bi mogli v trenutku storiti vse, kar nam bo ukazal naš komandant, če bi Nemci rekli »ne«.

Končno je izstopil eden naših predstavnikov. »Vdali so se,« je dejal. »Odložili bodo orožje. Ker pa se neoboroženi boje ustašev, četnikov in čerkezov, ki so Nemce, ker so kapitulirali, zmerjali z izdajalci, smo pristali, da oficirjem pištole ostanejo, eni od enot pa vsa oborožitev. To za primer obrambe, če bi jih res napadli, kot so jim to obetali. Za njim so drug za drugim izstopili vsi naši in nemški komandanti. Pri tem pa smo dobro videli solze v očeh komandanta Balkana. Verjetno ni nikoli mislil, da se bo moral s tako vojsko predati 150 partizanom!

Uroš Župančič Luči v Oltarju

Znova in znova je Klemen pekoče zbolelo, misli ni mogel in ni mogel urediti, skozi možgane se je valilo sto in sto misli. Klemen pa se ni in ni mogel spomniti kje je. Mukoma je pogledal okoli sebe, odprl oči pa ni videl ničesar. Vse naokrog mračno, vlažno, svinčen mrč. Da bi pregnal to in strah, ki ga je oklepala, bi rad zakričal, da bi dobil tako zelo zaželen odgovor.

Premaknil se je, toda moral je opustiti željo in misel, da bi se ogledal po okolici. Vse, prav vse ga je skeleče bolelo. V grlu je začutil pekočo bolečino. Z roko si je hotel popraviti razmršene vlažne lase, ki so se mu lepili na oznojeno čelo. Toda roka je bila nemočna in boleča, kakor da bi bila zdrobljena na sto delov in delčkov. Pod seboj je čutil ledeno mrzlo vlogo, mraz je silil z ledenimi prsti po vseh delih telesa.

Kljub temu, da je bil Klemen pogumen in srčen fant, mu je postalo tesno in morda prvič v življenju je pomislil na strah. Še tesneje se je stisnil in zvil v klobčič. Pekoče

in sušče ga je žejalo. Mukoma je hotel zbrati misli, na jeziku in ustnih je občutil slano, lepljivo tekočino. Vse to je Klemen spravljal v negotovost in obup.

V vročini je utonil v nemiren sen.

Polonca je nemočno bedela, sama ni vedela kako dolgo je že tesno ob Klemenu, rane na ramenih in dlaneh, kjer je bila koža ožgana do kosti, so jo peklenko pekle. Klemen in Polonca sta bila ujetnika gora, kjer je deževalo in snežilo sredi vročega poletja že dan in noč. Polonca se ni in ni mogla odločiti kako in kaj. Drgetala je od strahu, vlage in mraza, vse kar je imela suhega in toplega je dala Klemenu takoj po padcu. Tesno ob njem je ždela in se grela ob njem in željno čakala prvega giba in glasu iz njegovih ust, ki ji je pomenil veliko, vse, rešitev in beg iz tega brezupnega položaja, ki žuga in grozi uničiti oba. Pekoče rane na ožganih ramenih in dlaneh ji niso dovolile, da bi le za kratek čas zatisnila oči in se zazibala v tako zelo zaželen in nujno potreben spanec. Be-

dela je dan in noč in strmela v brezizrazno hladno in odurno sivino, po kateri so se s potuhnjenimi meglami vrtinčile cunjaste snežinke, ki so vroče poletje spreminjale v ledeno mrzlo zimo. Sneg je neslišno padal. Po steni, robah in žlebovih pa je razbesnel veter pometal sneg in ga plazil v žlebove in tokave.

Polonco bi bilo strah, da bi vpila in klicala, ob Klemenu, čeprav negibnemu pa ji je bilo kljub ledenemu mrazu prijetno in toplo. Pozabila je na bolečine, mraz, mokroto, obupen položaj in odvrčala je strah, čakala je in samo čakala življenja v Klemenu, njegovega poguma, srčnosti, nasmeha in novih dejanj, ki vodijo navzgor, ven iz tega brezupnega položaja. Morda je bilo Polonci mnogo težje kot Klemenu, ona je zavestno doživljala vse kar se je v steni Oltarja dogodilo včerajšnji dan in današnjo noč.

Oskrbela je Klemena in mu posvetila vso iskreno ljubezen in skrb. Od njega, samo od njega je odvisno vse, kako se bosta oba rešila iz tega vlažnega, mrzlega in ledenega, težkega položaja. Trdno je verovala, da ni najhujše. Klemen je vaje gora in še vedno je našel pravo pot in izhod iz še tako obupnega in tveganega položaja. Odganjala je vztrajno in

uspešno vse hromeče in žugajoče misli, ki so ji glodale kot črv po notranjosti.

Večkrat se je v tem neprostovoljnem ujetništvu sredi stene in snežnih ujmov vrnila na dogodke včerajšnjega dne. Klemen je mojstrsko plezal, premagoval in krotil vsa težka, tvegana in nevarna mesta, prek strmo nagnjene police nad prepadom se je mojstrsko pregoljufal, niti za čas se ni ustavil pod kručljivim odlomom. Kot mačka je preplezal temno preveso, ki je bila polna spolzkih, vlažnih alg; niti ga ni zadržal skalni rob brez stopov in prijemov, vesil se je kot neukročena zver od okrajka do okrajka, pod katerim je žugajoče grozila in se grezila globina, ki je bila podobna obnjenemu nebu. Vse vedre misli pa so obstale pozno popoldan, ko so se na vrh Oltarja pripeljali temni, svinčeni in žugajoči oblaki, ki so se gnani po vetru spustili v steno kot slapovi. Tedaj je hotel Klemen v skrajno težkem strehastem previsu prehiteti čas, samega sebe in naglo se bližajočo nevihto, ki se je javljala s šibajočimi bliski in gromom, ki je pretresal temelje gora. To ni bilo lastno Klemenu, vedno je plezal, posebno težka in nevarna mesta je premagoval in zmagoval preudarno, premišljeno, dobro. Prav dobro

je Klemen vedel, da se v gorah ne da prehiteti ničesar, naglica v gorah in tveganja ter nepremišljena dejanja vabijo in izzivajo nevarnosti in kličejo smrt.

Polonca je skrbno in vestno pribita in zavarovana na klin opazovala Klemena, kako se je vesil in pogajal od prijema do prijema, od stopa do stopa naglo proti vrhu, pozneje je mladelec kot jeklena vzmet napredoval za rob, tam je naletel na še nerešeni problem severne stene Oltarja. Levo in desno so kipeli v nebo skalni stebri, levo in desno so padali robje v globino. Nad Klemenom se je bohotno bočila previsna skalna streha. Tik pod streho Klemen ni občutil prvih, zgodnjih deževnih kapelj, Polonca si ni upala opozoriti Klemena na veliko, žugajočo nevarnost, v grlu pa jo je stisnilo, da je slišala in čutila utrip razburjenega srca. Plezalna vrv, ki je Polonco že tolikokrat tako tesno povezovala s Klemenom, je obstala in ni več naglo in enakomerno drsela prek ramen in dlani, nemimno je nihala v vetru in morečem svinčenem mrču. Polonca se je tesneje stisnila k skali, prek katere so že drsele deževne kaplje, bila je pripravljena na vse. Trije ali štirje klini, ki jih je Klemen trdno in vestno zabil, bi prav gotovo ublažili morebitni pa-

»A zakaj taka užaljenost? Pričakuješ pohvale? Se je res treba za tako malenkost zahvaljevati? Kakšna mladež! Sama zamerljivost vas je! Ko smo bili mi mladi, smo bili srečni, če smo lahko ustregli starejšim.«

»Ne gre za to!«

»Za kaj pa potem?«

»Hedvik je rekel, da o moji zaposlitvi v tovarni ne ve še ničesar.«

»Res, tako sem mu rekel, sodrug predsednik,« pritrji Hedvik.

»Kako naj bi Hedvik vedel?« se Marej popraska za ušesom.

»Potem mi povejte vi!« zahteva Tine.

»Kako naj ti povem? S tvojo zaposlitvijo je vse po starem. Zaenkrat še nič novega.«

»Kako to? Nekatere so sprejeli.«

»Sprejeli, sprejeli... A kaj jaz morem zato?«

»Bil sem na listi!«

»Na kakšni listi?« se Marej noče spomniti.

»Na listi, ki jo je predložila organizacija,« vzkipi Tine.

»Ja, na listi... Ja, spominjam se,« Marej za- zeha in kima.

»Matevž, ki je bil na listi za meno, je delo že dobil,« meri Tine Mareja s prodornim pogledom.

»Dobil, dobil,« ponavlja Marej in umika po- gled.

»Rad bi vedel, kako je to mogoče?«

»Mogoče? Je že mogoče! Na listi je bil!«

»A za meno!« poudari Tine. »Moral bi biti prvi! Tudi inženir Wildbach mi je obljubil.«

»Tako?«

SIVO MESTO

»Da.«

»Zakaj potem vprašuješ mene? Wildbacha vpra- šaj!«

»Ja, Wildbacha vprašaj in ne sodruga predse- dnika,« pritegne tudi Hedvik.

»Vprašujem vas! Zadnjič na cesti ste mi rekli, da ste me črtali s seznama. Najbrž bo res in najbrž ste me spodnesli tudi pri Wildbachu,« ga motri Tine in skuša ujeti s pogledom Marejeve oči, a jih ne more.

»Jaz ti nisem rekel ničesar.«

»Ste!«

»Mu verjameš, Hedvik?«

»Ne, sodrug predsednik!«

»In verjameš, da sem ga spodnašal?«

»Ne, sodrug predsednik.«

»Listo si videl, Hedvik! Smo ga črtali z liste?«

»Ne, sodrug predsednik!«

»A zdaj...« obstane Marej sredi stavka. »Zdaj veš vse.«

»Ničesar ne vem,« se Tine ne da odsloviti.

»Slišal si,« pomaga Mareju Hedvik.

»Hočem odgovor, točen odgovor!«

»Dobil si ga. Čakaj,« reče Marej in vzame v roke kot dokaz, da mu ni več do pogovora, neki iz svin- ca vlit kipec, darilo, ki ga je kovinarski strokovni organizaciji podarila rudarska organizacija iz Črne. »Glej, glej,« pogleda Hedvika, kakor da tega kipca še ni videl. »Kdaj pa smo dobili tole lično stvarco?«

»Te dni, sodrug predsednik! Vam nisem že po- vedal?«

»Ne, nisi, Hedvik! Lično, zelo lično izdelano.«

»Lično, zelo lično, sodrug predsednik.«

»Vlito iz svinca.«

»Vlito iz svinca, sodrug predsednik,« pritrjuje Hedvik in strmi v skulpturico prav tako kakor Ma- rej.

»In tole je pravi rudarski voziček.«

»Rudarski voziček, sodrug predsednik.«

»Tole v močevih rokah pa je prav gotovo vrtal- ni sveder.«

»Vrtalni sveder, sodrug predsednik.«

»In cela gora svinca,« kaže Marej na svinčeno kepo, ki predstavlja rudni sklad.

»Cela gora svinca, sodrug predsednik.«

»In tole v vagončku je ruda, prava svinčena ruda!«

»Ruda, prava svinčena ruda, sodrug predsednik!« Tinetu je pogovora med Marejem in Hedvikom dovolj.

»Torej mi nočete odgovoriti? Torej ste me vi spodnesli? Že zadnjič ste mi grozili!«

»Grozil? Še nikomur v življenju nisem grozil!«

»Še nikomur, sodrug predsednik!«

»Ste! Ste! Lahko prisežem!«

»Lagal ne boš! Si še presmrkav! Bi rad, da ti pomagam skozi vrata,« zablisne po volčje v Mare- jevih očeh, takoj nato pa se Marej potuhne kakor volk. »Pa ti ne bom, ker vem, da bi prav to rad. Poznam take kakor ti! Radi bi me prisilili k suro- vosti, da bi potem lahko kričali: vidite, tak je; dik- tator, pravi diktator... Toda tega veselja ti ne bom storil. Povem ti samo, da si na listi, še vedno na listi kljub žalitvam, s katerimi me že drugič žališ! Če te niso sprejeli, nisem kriv! Sem jaz delodajalec? Mar jaz odločam, koga naj vzamejo v tovarno in koga ne? Ali nisem samo delavec in delavski pred- stavnik, za katerega pa se nisem postavil sam, če- prav sem že enajsto leto predsednik naše delavske organizacije in se že deset let izpostavljam za pravi- ce in dobrobit delavstva. Je tako ali ne?«

»Resnica, sodrug predsednik,« ministriira Hedvik.

»Jaz si umijem roke nad tvojo usodo. Lahko pa ti povem, da so mi rekli, da te ne sprejmejo in te ne bodo nikoli sprejeli, pa če bi čakal sto let! Zaradi tvojega starega ne! Nisem kriv, da se je gospodi tako zelo zameril. Jaz sam sem mu žalitve že zdavnaj odpustil. In tudi tebe ne sovražim, ka- kor misliš. Nasprotno! Dober svet ti dajem: zapu- sti sivo mesto, zapusti sivo dolino in pojdi! Pojdi daleč, kjer ne bodo videli sence, ki jo nate meče tvoj stari! Pojdi! Našel boš delo! Našel srečo! To je moj nasvet! Zdaj pa me pusti pri miru! Ne na enega, na sto in sto tebi podobnih moram misliti! Delo me čaka.«

»Govorili ste! Zdaj bom govoril še jaz! Ne bom šel! Že zaradi vas ne bom šel nikamor! Tu bom ostal! Pa četudi do smrti brezposeln! Toda dočakal bom čas, ko se bomo pogovarjali drugače,« se Tine obrne in zaloputne za seboj vrata.

Toda to je samo gesta, v srcu pa je Tinetu tesno, da bi najraje zajokal.

In ta tesnoba postane še večja, ko opoldan sreča inženirja Wildbacha in mu inženir na njegov po- zdrav ne odzdravi.

»To je slabo znamenje. Slabo znamenje...«

Z mučno tesnobo se vrača Tine domov. Materi ne upa omeniti ničesar. Izogiba se njenim pogle- dom, potem pa se loti pranja perila, ki so ga ma- teri prinesli delavci.

»Naj izgubiva še te, od katerih živiva,« zavrača mamo.

»Saj bom kmalu na nogah! Sama bom prala!«

»Boš že, kadar boš mogla,« revskne. »Sama si rekla, da se bojiš, da se bodo delavci naveličali ča- kati in bodo nesli prat drugam.«

»Ja, to je res,« vzdihne Ana in gleda sina, kako namaka perilo, kako greje vodo in kako se potem pod napuščem zunaj kolibe loti pranja. »Ročen fant,« ugotavlja. Vsakega dela se loti. Srečna, ki ga bo dobila.

Toda Tine pere, drgne in ožema perilo, kakor da bi hotel izprati iz sebe žalost, zdrgniti z duše pre- kleti prah sivega mesta in izžeti vso tesnobo, ki ga stiska in dela obupanega.

»Za vsem tem je Marej, samo Marej! Volk po- tuhnjeni, volk prekleti! Zahrbtini podleži! Samo uro, tisto uro, ko bodo prali tvojo vest, bi rad dočakal. Še nobenemu živemu bitju nisem privoščil nesreče in zla, tebi pa bi privoščil peklenške muke, še pre- den boš izdihnil. Bodi preklet! Na veke preklet!« kliče Tine prekletstvo nad Mareja, kakor da je Ma- rej in samo Marej kriv vse nesreče, ki tepe njega in druge.

Splošna gospodarska kriza, naraščajoča brezpo- selnost in druge nesreče, ki tepejo milijone takih nesrečnikov, kakršen je Tine, stopajo v ozadje, ka- kor da jih ni. Marej pa v njegovih očeh dobiva de- monske razsežnosti najbolj zlobnega demona.

gramu dela v vseh delovnih fazah, kar pa za širši kolektiv ni interesantno.

S prehodom na sistem 360-30 bomo obračunavali osebni dohodek v **neto obračunskih postavkah**. Takšen način obračuna osebnega dohodka bo kolektivu mnogo bolj razumljiv od dosedanjega bruto obračuna.

Obračunske urne tarifne postavke v bruto in neto znesku podajamo v desni tabeli:

Kategorija	Bruto N din na 1 uro	Neto N din na 1 uro	18 19 20	845 895 945	570 604 638
1	315	213	uvajalni seminar		
2	340	230	(novo- sprejeti)	144	97
3	365	246			
4	390	263	mladinci	202	136
5	415	280	direktorji	1.150	776
6	440	297	— a)		
7	465	314	direktorji	1.200	810
8	490	331	— b)		
9	515	348	direktorji	1.330	898
10	545	368	— c)		
11	575	388	direktorji	1.585	1.070
12	605	408	— d)		
13	640	432			
14	675	456			
15	710	479			
16	745	503			
17	795	537			

Razumljivo, da je tudi nova izplačilna lista prilagojena novemu neto obračunu, kar je razvidno iz objavljenega vzorca:

[illegible]

hodke kot tudi za odbitke. Zaradi tega smo z novim sistemom 360-30 prešli na **tristevilčne šifre** vrst izplačil in odbitkov, kar prikazuje spodnja hrbtna stran izplačilne liste:

800 hranilne vloge za gradnje
810 terjatve
820 gradbeno posojilo Želez
830 sindikalna članarina
840 članarina ZK
850 članarina DIT
860 članarina DYT
870 članarina društva livarjev
880 DIATI
890 godba
910 krediti KB Jesenica
920 krediti ostalih bank
930 krediti trgovskih podjetij
940 zavarovalna premija
950 hranilna blagajna
960 samopomoč
970 otroški dodatek - vrnjen
980 socialni prispevek za nepl. dop.
985 socialni prispevek za neoprav.
izostanke
990 alkotest

stimulativnejšega in učinkovitega sistema nagrajevanja.
Janez Krušič

Nelikvidnost — problem gospodarstva

Glavna točka dnevnega reda torkove seje sveta za gospodarstvo, vsaj po razpravi, je bila obravnava poslovnega uspeha delovnih organizacij za prvih šest mesecev letošnjega leta.

Po podatkih službe družbenega knjigovodstva se je likvidnost delovnih organizacij na Gorenjskem letos poslabšala v primerjavi z istim obdobjem lani. Rešitev vpra-

šanja nelikvidnosti pa ni odvisna samo od posamezne gospodarske organizacije, niti od občinskega gospodarstva, ker je vzroke treba iskati v našem splošnem fi-

nančnem sistemu. Vzroki so torej podobni v vseh primerih in povzročajo nelikvidnost v celotnem gospodarstvu v državi. Predvsem je treba omeniti slabo finančno disciplino, preširoko investicijsko potrošnjo, veljavni finančni predpisi pa omogočajo tudi vse večje prelihanje sredstev iz gospodarstva v negospodarstvo. Finančni sistem pa tudi omogoča, da so vse vrste potrošnje naraščale neodvisno od družbenega proizvoda, čeprav je bilo z gospodarsko reformo postavljeno prav nasprotno.

Po podatkih poslovnega uspeha v prvem polletju letošnjega leta v jeseniški občini se je skupaj izkazana izguba povečala za 4% in je znašala 26.621.000 dinarjev. Izguba je v gospodarstvu porasla za 6%, medtem ko so delovne organizacije iz negospodarstva zmanjšale izgubo za 80.000 din ali za 86%.

Med gospodarskimi organizacijami, ki izkazujejo izgubo zaradi nedoseženega dohodka, je Železarna na prvem mestu in to ne samo v jeseniškem, ampak v celotnem gorenjskem gospodarstvu. V gospodarstvu je poslovalo z izgubo še obrtno podjetje za vzdrževanje hiš, stanovanj, steklarstva in komunalne dejavnosti in pa dom počitniške zveze Srednji vrh, ki pa ob koncu leta ne bo sposoben odpraviti izgube. V negospodarstvu vsako leto izkazuje izgubo naravni zdravilišči Triglav in Sonja Marinkovič v Mojstrani, ki nastane zaradi nezasedenosti gostinskih kapacitet, ki pa jo ob koncu leta odpravijo. Izgubo sta izkazala poleg službe pravne pomoči še občinska knjižnica in gledališče Tone Cufar, kjer so finančni rezultati poleg lastne dejavnosti odvisni od dotacije sklada za kulturno-prosvetno dejavnost.

Navzoči člani sveta so ugotovili, da so nelikvidnost in pa težave v jeseniškem gospodarstvu odvisne od stanja v Železarni, kjer so ob polletju izkazovali 26.521.000 din izgube.

Mnenja so bili tudi, da bo še naprej potrebno točno po programu izpolnjevati vse sanacijske ukrepe. O vzrokih in problemih nelikvidnosti bodo v petek razpravljali tudi na skupni seji obeh zborov skupščine občine Jesenice. Na seji sveta za gospodarstvo so se tudi domenili za odlok o premijah za kravje mleko, po katerem je delovnim organizacijam, ki prodajajo mleko naravnost potrošnikom, zagotovljena premija skupščine občine v višini 10 par za liter. Poleg tega so potrdili tudi soglasje za podražitev sladkorja. Zvezni organi so priznali proizvajalcem sladkorja za 15 par višje cene, za prav toliko pa lahko zvišajo cene tudi trgovska podjetja.

Ustanovni občni zbor podružnice telesnih delovnih invalidov občine

Telesni delovni invalidi v Sloveniji do sedaj niso imeli svoje organizacije, ki bi zastopala njihove interese. V drugih republikah take organizacije že obstajajo in tudi uspešno delujejo že več let. Tudi v Sloveniji se je čutila vedno večja potreba po ustanovitvi take organizacije. Tako je prišlo 16. januarja 1969 do ustanovnega občnega zbora telesnih delovnih invalidov Slovenije.

Po tem so ustanovili tudi medobčinska društva, med katerimi je za Jesenice važno društvo telesnih inva-

lidov za Gorenjsko s sedežem v Kranju. Zaradi boljšega dela in vsestranske informacije o stanju invalidov pa se ustanavljajo po občinah podružnice telesnih delovnih invalidov.

Tako bo ustanovni občni zbor podružnice telesnih invalidov za občino Jesenice, dne 10. 10. 1969 ob 18. uri v veliki dvorani Delavskega doma na Jesenicah. Vabimo vse invalide naše občine na ustanovni občni zbor. Pričakuje mo, da se boste invalidi v svojem interesu zbora tudi polnoštevilno udeležili.

Za teden otroka

Od 7. do 12. oktobra praznujemo vsako leto teden otroka. Občinska Zveza društev prijateljev mladine je v ponedeljek, 6. t. m., v ta namen sklicala sejo pionijske komisije, ki jo sestavljajo vsi mentorji pionijskih organizacij na osnovnih šolah.

Seja je bila posvečena izvenšolskim dejavnostim pionirjev, zato je obravnavala programe te dejavnosti na vseh šolah v občini. Na seji so sklenili, da bo prihodnje sredo Zveza društev prijateljev mladine sklicala posvet s predstavniki vseh družbenih, kulturnih in športnih organizacij z namenom, da se programsko določi in uskladi

sodelovanje pionirjev pri najrazličnejših in številnih izvenšolskih dejavnostih.

Sprejet je bil tudi predlog, da se Planinsko društvo Jesenice zaprosi za organizacijo planinskega shoda pionirjev v okviru jugoslovanskih pionirskih iger.

Občinska Zveza društev prijateljev mladine bo v okviru tedna otroka pripravila še razgovor s predstavniki socialnega skrbstva, Rdečega križa in s patronažnimi sestrami, na katerem se bodo pogovorili o zbiralnih akcijah oblačil in denarja in sploh o skrbi za socialno ogrožene otroke.

Poslanska pisarna na Jesenicah

Naši poslanci v posameznih zborih republiške skupščine Slovenije so marsikdaj premalo informirani o različnih problemih in vprašanji občanov na našem področju. Ker si je občinska konferenca SZDL tudi ob zadnjih volitvah zadala nalogo, da skrbi za neposreden stik odbornikov in poslancev z volivci, so se domenili, da bodo vsakih štirinajst dni imeli v prostorih družbeno političnih organizacij na Jesenicah poslansko pisarno. Predstavniki družbeno političnih organizacij iz posameznih krajev pa tudi posamezniki bodo lahko informirali poslance o raznih problemih, jim postavljali vprašanja ter razpravljali o pomembnih splošnih problemih. Če se bo takšen stik med občani in poslanci pokazal kot uspešen, nameravajo organizirati podobne pisarne tudi na sedežih krajevnih uradov v naši občini.

Prvič bo poslanska pisarna odprta v sredo 15. oktobra od 16. do 18. ure v prostorih družbenopolitičnih organizacij na Jesenici. Z volivci bosta razpravljala Janko Burnik in dr. Tomaž Azman. 29. oktobra bosta v poslanski pisarni Jože Gazvoda in Tone Grošelj, 12. novembra pa inž. Štefan Nemec in Slavko Osredkar.

Ob tednu otroka

Otroci, naša radost, bolečina in bodočnost! Nadaljevanje nas samih. Zato vsa skrb njihovi vzgoji, da jim bo življenje brezskrbno in lepo, brez uničevalnih vojn, ki prinašajo samo bedo, sovraštvo, zlo in trpljenje.

Prav gotovo je to želja in upanje nas vseh, ki so imeli in imajo otroke. Toda ali to našo željo docela v tem smislu uresničujemo? Ali je res naša skrb v vsem posvečena tej vzvišeni misli? Res je, da smo že mnogo naredili za našo mladino, da smo ji na široko odprli vrata v lepše in bolj svetle dni, kakršnih starejše generacije niso imele.

Pri vsem, sicer uspešnem prizadevanju, da to dosežemo, pa je še vedno vsega premalo. Predvsem vzgoje in pravilnega usmerjanja mladine v življenje, spoštovanje in človeškega odnosa do starejših. Prav tega pa danes našim otrokom in mladini manjka. Preveč neznatno je še število otrok, ki imajo priliko in možnost uživati v prvih letih otroštva, tedaj, ko je otrokova osebnost najbolj sprejemljiva za dobro in lepo, vzgojo, ki jo otrokom nudi otroški vrtec. Kljub precejšnji skrbi v tej smeri smo še zelo daleč za razvitimi evropskimi državami. Korak in to velik korak dalje bi bil, kar sicer nekateri trdijo, da še dolgo ne bo izvedljivo, da bi moral vsak otrok vsaj eno leto pred vstopom v osnovno šolo obvezno obiskovati otroški vrtec. Seveda, za to je treba imeti denar. Brez tega ni šol, še manj pa otroških vrtcev. Toda do tega spoznanja moramo priti, da je najboljše naložen denar v vzgojo našega mladega rodu.

Teden otroka naj nam bo samo opomin, da za našega otroka še vedno nismo naredili tega, kar od nas zahteva čas. Z vso resnostjo bi se morali znova in znova soočiti ne samo z vzgojo odrasle mladine, marveč vsaj v enaki meri tudi z vzgojo najmlajših. Ta skrb se nam bo že v bližnji prihodnosti bogato obrestovala.

J. R.

Izlet v Čateške toplice

Osnovna organizacija sindikata Železarskega izobraževalnega centra, ki organizira za svoje člane vsakoletne izlete, se je odločila letos za izlet v Čateške Toplice. Tu je bil leta 1967 zgrajen velik odprt bazen olimpijskih izmer. Termalna voda Čateških toplic ima stalno temperaturo 57,2°C in radioaktivnost 3,62 M. E.

V sicer meglenem jutru so se udeleženci izleta odpeljali v soboto zjutraj proti Ljubljani in dalje proti Dolenjski. Po dveurni vožnji in kratkem postanku na Otočcu ob Krki je sonce razpršilo meglo in nastopil je lep, skoraj poletni dan. V Čatežu je poleg vremena izletnike navdušil še posebno novi bazen. Prehitro so minevale ure prijet-

nega kopanja v skoraj pretopli vodi in sončenja na toplem soncu. Tako lepega vremena in tako prijetnega kopanja v topli in zdravilni vodi ni nihče pričakoval. Popoldanskem izletu na Štajersko z brodom prek Save je sledil še ogled Kostanjevice in svojstvene razstave FORMA-VIVA. Še postanek v Novem mestu in že je bil zaključek izleta v Trebnjem. Dobro razpoloženi udeleženci letošnjega izleta sindikalne organizacije ŽIC so ugotavljali, da je na zavodu takih tovarniških izletov ali prireditvev premalo in obžalovali, da se tega nepozabnega in zdravju ter tovarištvu koristnega izleta, ni udeležilo več članov kolektiva.

U.

Prek Mežaklje v Radovno

Ravnateljstvo poklicne industrijske in tehniške srednje šole ŽIC Jesenice, je sprejelo vabilo za udeležbo na proslavi v Radovni. Učenci obeh šol so se udeležili v nedeljo, 28. septembra pohoda prek Mežaklje v Radovno. Kljub meglenemu vremenu so se zbrali v nedeljo zjutraj ob 7. uri na strelišču Podmežakljo, od koder je krenilo okoli 400 učencev na pohod prek Mežaklje v Radovno. Čeprav je pričelo na Mežaklji že rahlo deževati, so nadaljevali s pohodom v Radovno, prisostvovali proslavi in se tako z ostalimi udeleženci dostojno poklonili žrtvam požgane Radovne.

Sicer premočena, se je mladina vračala na Jesenice zadovoljna, da je prisostvovala zgodovinski proslavi, katere osrednji govor in program sta obujala spomine na 20. september 1944. Mladini ni bilo žal večurnega pohoda, ki je bil prek Mežaklje dokaj zahteven. Nasprotno. Hvaležna je bila vodstvu šol, da se je odločilo za tovrstno izvedbo športnega dne, ki je zahteval na eni strani velik fizični napor, na drugi strani pa je pomenil lep doprinos k zgodovinski proslavi, za kakršne naj bi tudi v bodoče zainteresirali mladino.

U.

Razstava gobelinov

Jutri v soboto 11. oktobra bodo v mali dvorani Delavskega doma odprli deseto razstavo v tem letu in sicer razstavo gobelinov, ki bo odprta vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure, do vključno 20. oktobra.

Na pobudo nekaterih zelo zavzetih izdelovalk gobelinov je likovna sekcija DOLIK pri SPD Svoboda Tone Čufar na Jesenicah z navdušenjem uvrstila v razstavni program tudi razstavo gobelinov. S tem je DOLIK na eni strani omogočil marljivim izdelovalkam gobelinov, da se predstavijo s svojimi deli pred širšo javnostjo, na drugi strani pa je z razstavo želel spodbuditi tudi ostala dekleta in žene, da v tem tempu življenja tudi na ta način poskušajo izpolniti svoj prosti čas, oziroma včasih zelo enolično življenje. Z uvrstitvijo gobelinov v svoj razstavni program so se organizatorji prav gotovo zavedali, da je izdelava gobelinov zelo zahtevno delo, ki zahteva od izdelovalk mnogo potrpljenja, mnogo prostih ur, mnogo estetskega okusa pa

tudi slikarskega znanja.

Posebna žirija pod vodstvom Maruše Avguštin — umetnostne zgodovinarke iz Radovljice, je odbrala 63 gobelinov, izdelanih v različnih tehnikah in v različnih velikostih od 16 avtoric. Razstavljajo: Lojzka BOŽIČ (5), Mara ERMAN (2), Stanka GERŠAK (2), Poldka LIČOF (3), Polonca NOČ (4), Zdravka RAMUŠ (10), Julka SLAMNIK (1), Jožica SODJA (3), Erika STANA (2), Amalija STRAZIŠAR (4), Irma ŠČERBIC (17), Mimica STRAVS (1), Elica TREVEN (2), Anton VILMAN (1), Marija VILMAN (1) in Melita ZAVRL (5).

Beseda gobelin, oziroma goblen, kakor izgovarjamo to francosko besedo, pomeni »umetno tkane preproge s pokrajinskimi in figuralnimi prizori. Uporabljali so jih za

pokrivanje sten. Ime so vzeli po družini Gobelin, katere posest v Parizu je prevzel Henrik IV in tam uredil tovarno gobelinov, v kateri je zaposlil flandrske tkalce. — Ludvik XIV. je spremenil tovarno v državno ustanovo in kot takšna je ostala. Pogosto so izdelovali tudi imitirane gobeline. To je ena razlaga, ki jo dobimo v leksikonu, druga pa je, da je gobelin »vrsta ročno tkanih stenskih preprog s podobami in vzorci, izdelanimi po umetniški predlogi« in da gobelin pomeni tudi »preproga podobno tkanino za draperijo ali pohištveno blago.« Novejši čas je omejil izdelavo gobelinov na manjše ali večje formate — slike, ki prikazujejo krajino, figuraliko ali dekorativne motive, velikokrat izdelanih po umetniški predlogi.

Vse to je zastopano na jeseniški razstavi, ki je prav gotovo nekaj posebnega in izvirnega v programski razstavi dejavnosti.

Kri je zdravilo ki, ga ne nadomesti noben tovarniški izdelek

Se vedno misli marsikdo, da je transfuzija krvi potrebna samo pri raznih nesrečah, ko izgubijo ponesrečenci mnogo krvi.

Pa ni tako!

Tudi marsikatero notranjo bolezen danes z uspehom zdravimo edinole s pomočjo krvi. Dostikrat šele transfuzija krvi bolniku reši življenje.

Največkrat zdravimo s transfuzijo krvi razne krvne bolezni in obolenja krvotvorne organe. Za malokrvnost so razna zdravila, vendar dosežemo največji uspeh z dajanjem krvi. Šele po transfuziji se bolnikom naglo vrača zdravje.

Za nekatere krvne bolezni je značilno, da zbolijo prav oni organi, v katerih se stvarja kri. To so levkemija ali belokrvnost, rak na žlezah in še nekatere druge. Takemu bolniku je večkrat treba vso kri nadomestiti z drugo, zdravo krvjo. Zato je pa treba svojih 10 litrov krvi in tudi več.

Mnogo notranjih bolezni spremlja huda krvavitev ali pa se bolniku kri ne strjuje, tako da krvavitev zlepa ne preneha. Tudi v takih primerih je transfuzija krvi nujno potrebna.

Prav tako je za šok, razne infekcije, za splošno oslabele in za mnoge druge bolezni najuspešnejše zdravilo spet — transfuzija krvi.

Od operacije izčrpane bolnike zdravijo na vse ustrezne načine, toda obenem tudi s transfuzijo krvi. Kri bolniku krepí odpornost in mu znatno skrajša zdravljenje.

Kri je zdravilo! Z njo dobi bolnik v telo tiste snovi, ki jih ne more izdelati nobena tovarna na svetu. Te snovi spodbujajo krvotvorne organe, da začno spet sami proizvajati dobro in zdravo kri. V tem je velika vrednost in prednost, ki jo ima transfuzija krvi pri zdravljenju notranjih bolezni.

S krvjo, ki jo darujemo, dajemo zdravnikom v roke dragoceno zdravilo, brez katerega ne sme biti nobena bolnišnica.

Morda bo kri, ki jo daruješ danes, že jutri rešila tudi Tebe?

JUGOSLOVANSKI RDEČI KRIZ

Tudi letos bo občinski odbor JRK Jesenice organiziral v dneh 6., 7., 11., 12., 13. in 14. novembra krvodajalsko akcijo na Jesenicah. Sodelavci, prijavitelji se v svoji sindikalni organizaciji. (Na sliki prizor iz lanskoletne akcije na Jesenicah)

Zborovska pesem živi in bo še živela

Pred 14 dnevi je bil v Železariji objavljen sestavek pod naslovom »Ali bo zborovska pesem izven Jesenic izumrla?« Pisec se zaskrbljeno vprašuje, kaj je z zborovsko pesmijo na Hrušici, Dovjem, Kranjski gori, Javorniku, Blejski Dobravi, Žirovnici in v Planini pod Golico, kjer so v preteklosti delovali pevski zbori in je v zadnjih letih zborovska pesem povsem zamrla. Ne vem, zakaj pisec tako zaskrbljeno piše o tem vprašanju, ker uvodoma sam ugotavlja, da na Jesenicah deluje 60-članski jeseniški pevski zbor v treh sestavih, ki ga vodi prof. Milko Škoberne in ki zajema pevce z Jesenic, Javornika, Žirovnice, Blejske Dobrave in Hrušice. To je bil tudi zavesten in premišljen korak občinske Zveze kulturno prosvetnih organizacij v nadaljnjem kvalitetnem razvoju zborovske dejavnosti v občini. Čas in razvoj zahtevata vsak dan večjo kvaliteto in to je bil razlog, da zbor zajema pevce iz vseh teh območij. Še več, iskrena želja in prizadevanje vodstva jeseniškega zbora in Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine je usmerjeno v to, da se v zbor vključijo vsi dobri pevci iz občine, odprta pa so vrata tudi drugim.

Drugi zbor, ki ga avtor omenja, je železarski moški zbor Jeklar, ki ga vodi Polde Ulaga in ki po krajevni pripadnosti članov zbora zajema tudi skoraj vso občino. Najdalj pa je segel mladinski zbor srednjih šol pod vodstvom prof. Janka Pribošiča, ki zajema petja željno mladino iz jeseniške in radovljiške občine.

Ne vem, zakaj ob vsem tem taka zaskrbljenost, če poleg tega vemo, da na naših osnovnih šolah prepeva tudi nekaj sto pevcev in da v občini delujeta še dva starejša zbora upokojencev. Po nepopolnih podatkih v občini organizirano prepeva skoraj dva odstotka vsega prebivalstva. Razen tega vsa občina danes predstavlja le večje

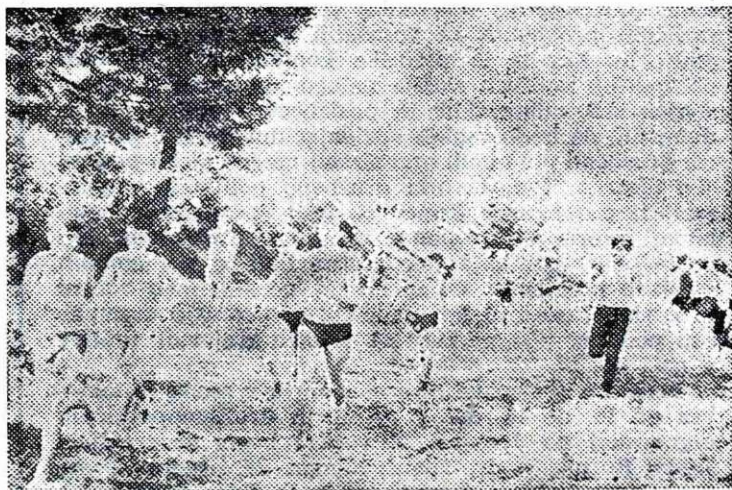
mesto, v katerem zelo težko govorimo o izredni kulturni razvitosti, ali nerazvitosti, še težje pa o podeželju, ki ga praktično nimamo. Danes smo v občini tako povezani v vseh pogledih, da bi mnogo bolj morali razmišljati o bolj čvrsti in kvalitetni občinski kulturi, ki naj zajame v gibanje vse prebivalstvo od Rodin do Rateč.

S tem pa ne zanikam kulturnega gibanja v krajevnih skupnostih, ki pa mora masovno delovati in ki ga pevski zbor ne bo reševal, če ob tem poudarim še to, da nam v občini manjka kvalitetnih zborovodij, ki edini še pritegnejo petja željne občane.

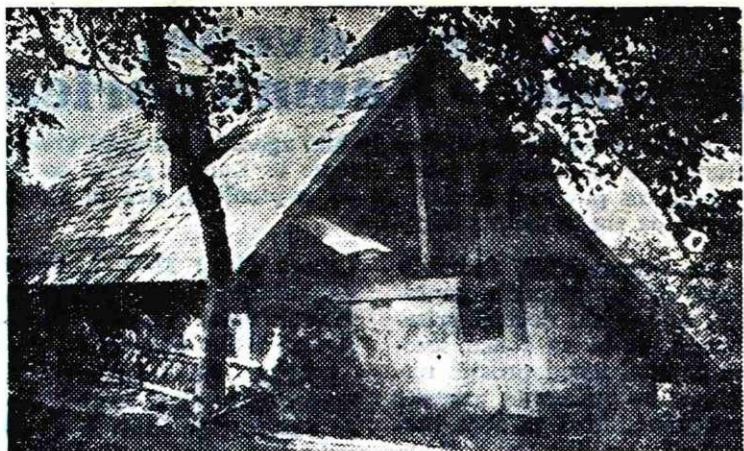
Mnogo bolj se bomo morali pogovarjati o širšem kulturnem gibanju v občini, ki bo moralo zajemati čimveč delovnih ljudi v ožjem in širšem smislu delovanja kulturne. Pri tem mislim na osebno kulturo, kulturo oblačenja, stanovanjsko kulturo, komunalno kulturo, delovno kulturo itd., kakor na duhovno kulturo, umetnost, šolstvo, znanost in drugo. Tako široko zastavljeno gibanje nam bo odpiralo tudi večje potrebe in možnosti za delovanje interpretivne kulture.

Z vso nego in skrbnostjo ter z medsebojnim povezovanjem in razumevanjem pa moramo negovati to, kar imamo in se vztrajno prizadevati, da dosežemo še višjo kvaliteto stopnjo na vseh področjih kulturnega delovanja. Še posebno skrb pa bomo morali posvečati šolski zborovski dejavnosti in se zavzemati, da vse šole dobijo ustrezne glasbene pedagoge.

Danes, ko amaterska kulturna dejavnost zelo upada ali stagnira, bi cepljenje tega, kar smo z naporom spravili skupaj na manjše lokalne in manj kvalitetne grupe, pomenilo omrtvičiti še tisto, kar imamo. Nadaljnji kvalitetni razvoj zahteva le večje povezovanje in združevanje na širšem območju, da se doseže dostojna kvaliteta, ki jo čas in razvoj zahtevata.

Starejše pionirke na jesenskem krošu

SOS za Finžgarjevo rojstno hišo

Ob koncu leta 1968 smo poročali, da so arhitekti, etnografi in literarni zgodovinarji pripravili načrte za preureditev Finžgarjeve rojstne hiše v Doslovičah in za ureditev Finžgarjevega muzeja v njej. Takrat smo morali seveda računati z najmanj sedmimi meseci čakanja; vsaj toliko časa smo morali dati prejšnjemu lastniku, da si za silo uredi stanovanje v svoji novi hiši. Vendar je bila že v letošnjem juniju sklenjena pogodba s tesar-skim mojstrom Ivanom Capudrom z Jesenic. Pogodba nas je rešila celo vrsto skrbi, hkrati pa nam nakopala nič manj novih. Sklenjeno je bilo namreč, da staro streho snamemo in postavimo popolnoma novo, krito z macesnovimi skodlami. Ta sklep je bil posledica razprav, ki so trajale dolge mesece. Stara Finžgarjeva bajta je bila namreč krita s slamo in etnografi pa arhitekti so se ogrevali za to, da pride na hišo slamnata streha.

Zakaj torej skodle?

Sprva smo tudi v odboru in posebno v gradbeni komisiji odbora govorili le o slamnati strehi. Ampak prav ob slami se je zapletlo. Kje dobiti slamo, kje človeka, ki je še večš temu delu? Da se da slamo dobiti v Suhi krajini, nam je povedal ravnatelj Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani dr. Boris Kuhar, vendar da je treba iti k več kmetom in se z njimi dovolj zgodaj dogovoriti, kajti slama ne sme biti mlačena, zrasti pa mora na njivi, ki še ni spoznala umetnega gnojila. (Nič preveč) rad nam je obljubil, da nam bo SEM poskusil preskrbeti potrebno količino slame.

Doma na Jesenicah smo pa začeli drugače razmišljati: Slamnata streha ima dvajset let življenja; če bi uporabili sodobna zaščitna sredstva, bi ji morda trajnost za največ deset let podaljšali. Bo čez trideset let še kdo na Slovenskem znal prekriti slamnato streho? Bo sploh še kje mogoče dobiti slamo, kakršna je za ta namen potrebna? In zakaj postavljati streho za trideset let, če lahko postavimo tako, da ji tudi sto let ne bo prišlo do živega?

Strokovnjaki in praktiki so soglašali: če pokrijemo streho pisateljeve rojstne hiše s skodlami, klanimi iz na skali zraslega macesna (npr. v Srednjem vrhu nad Gozdom), bodo skrbi za streho najmanj za sto let pri kraju. In res je, da bi taka kritina prav tako dobro sodila v ambient kakor slamnata.

Pisatelj Miško Kranjec »zažge« slamo

Ko sem v letošnjem aprilu na sedežu Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani čakal na ponovni sestanek s strokovnjaki, sem tam naletel na pisatelja Miška Kranjca. Beseda je dala besedo in kmalu sva bila pri strehi.

»Ampak, človek,« se je začudil pisatelj Prekmurec, »vesoljno Prekmurje snema slamnate strehe in pokriva hiše z opoko, vi pa zdaj — slamo! Pri nas, kjer je slamnata streha doma, bomo kmalu brez nje in s tem brez skrbi, ki jih nenehno povzroča. Zakaj bi si jih vi po nepotrebnem nakopavali na glavo?«

Prepričal me je. Zame je tedaj slamnata streha pogorela.

Strokovnjaki: V redu, skodle! Kaj pa denar?

Na sestanku so se nazadnje tudi najbolj vneti zagovorniki slamnate strehe sprijaznili s skodlami. Toda — imate denar? Ta reč je draga!

Da vemo, sem odgovarjal, kajti vse smo že preračunali in naračunali tri stare milijone, kajti v tem primeru bo pač potrebno tudi popolnoma novo ostrešje.

»Vidite,« se mi je nasmehnil inž. arh. Peter Fister s kranjskega zavoda za spomeniško varstvo, »mi pa smo naračunali za slamnato vsega en milijon. Kje boste še dva?«

Takrat me to res še ni skrbelo. Zbiralna akcija je bila še v teku in prispevki so kar redno prihajali. Kupček na našem skladu je sicer počasi, toda vztrajno naraščal. Kdo bi potem zameril prostodušnemu odgovoru, naj denar nikogar ne skrbi? (Ampak še

kako me je skrbel, le da takih reči človek ne more izdati).

Tako so zmagale skodle (z novim ostrešjem seveda).

Od treh na sedem starih milijonov

Potem pa so se začela zasedanja gradbene komisije našega odbora za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše. Inženirju Evgenu Guštinu, predsedniku komisije, ni bilo mogoče ničesar podtakniti. Začel je s streho, nadaljeval s podom v »hiši«, ki je obenem strop v galeriji za prikaz pisateljevega umetniškega dela in življenja, nas vse skupaj pošteno utrudil pri sanitarijah s posnetkom originalnega skedenja nad njimi, natančno obdelal kozolec, se domiselno ustavljal ob klopih in mizah za obiskovalce ter končal z ograjo okrog parcele. Ravno dovolj za dober glavobol. In skoraj nobena seja gradbene komisije se ni končala drugače kot z obiskom v Doslovičah in s sklepi na kraju samem, kako bo kaj urejeno, preurejeno ali zgrajeno. Ti pa o vsakem takem sestanku in o vseh sklepih piši matančne zapisnike! Lahko bi kdaj pozneje prišlo do drugačnih odločitev, zato potrebujemo natančno dokumentacijo, za kaj smo se odločili in zakaj smo se tako odločili.

In ko je bilo na ta način o vsem odločeno, smo dobili predračun: streha, pod, strop, skedenj, kozolec, mize s klopi (vse iz macesnovih debel) in ograja — sedem starih milijonov dinarjev! Pa še drago mi. In vse bo res postavljeno v stilu, kakor ga zahtevata zgodovina in okolje. Toda — sedem milijonov, ko imamo na skladu šele štiri in petega obljubljenega! Kje pa je zidar?

Nastopi zidar

Zidarja čaka cela vrsta del: zgraditi mora oporno steno za spodnji zid, popolnoma prenoviti in modernizirati spodnje prostore, ki bodo spremenjeni v galerijo za prikaz pisateljevega življenja in dela, zgraditi stopnice za dohod h galeriji, sezidati stilne oporne zidove, urediti obširne sanitarije z greznico in popraviti fasado hiše, kot se muzeju spodobi.

Da to ne bo tako strašno, je rekel Alojz Pretnar iz Zaspice, ki je delo rad prevzel, ker se spozna nanj in mu je všeč. Pravi, da je star in da ima rad, kar je staro in kar naj bi staro ostalo, torej bo delal bolj iz nagnjenja k takšnemu delu kot pa zaradi denarja. Kmalu je namreč dognal, da ga pri nas ni. Že v začetku smo se začeli pogajati. In po prvem obisku je povedal številko, ki ji sploh nisem verjel. Bil sem navdušen nad njim, to pa mu je zavezalo jezik. Pa nisem bil kriv samo jaz, kajti inž. Guštin toliko da ni vriskal.

Najbrž sva oba potihem računala, za koliko ga je »neslo«. Ko pa smo dobili njegov predračun, smo pa še

vedno komaj verjeli številkam. Kajti vemo, kako gre do te stvari: napovedo ti petdeset dinarjev, plačaš jih pa sto. Pretnar trdi, da njegove držijo. Ko bi le... In tako smo »napredovali« za nadaljnje tri stare milijone dinarjev.

Hiša brez strehe

Na dan vstaje slovenskega maroda se je prejšnji lastnik Finžgarjeve rojstne hiše preselil v svoje novo stanovanje in tako »pred rokom« izpolnil določilo pogodbe, po kateri bi se moral izseliti do konca avgusta. Tedaj je bil na njej že Capuder s svojima delavcema; dalj ko so snemali streho, bolj so ugotavljali, da bi do tega moralo prej ali slej priti. Ko pa je bilo novo ostrešje že postavljeno in prvi kvadratni metri skodel nabiti, je prišlo tisto zopno septembrsko deževje. Takrat smo trepetali v strahu, da bo stoletni troh-nobi, ki je tičala v lesu, pri-skočila na pomoč še deževnica, vendar so tesarji rešili zadevo na ta način, da so hišo sproti prekrivali in raz-krivali, kakor je pač terjalo vreme. Nazadnje se je v jensenskem soncu zableščala nova macesnova streha. Ko nas je Capuder spet enkrat segnal v Doslovice, jo je inž. arh. Fister imenoval »zlata«. Na začuden in vprašujoči pogled je pojasnil:

»Saj ne mislim samo na njeno trajnost in lepoto, ampak na ceno...«

Potem so potrgali pod v hiši in spet si je morala komisija na kraju ogledati stropnike in odločiti, ali ji bomo menjali ali ne. Ker je imel zdaj nastopiti zidar, smo znova še enkrat prereševali vse načrte. Na koncu je bilo spet — kar tako mimogrede — navrženo, da ta reč ne bo poceni.

Zakaj manjka denarja

Zato, ker pri nas pogodbe nič ne veljajo.

Republiški sklad za pospeševanje kulturne dejavnosti je že ob prvi akciji sklenil pogodbo z Društvom slovenskih pisateljev, ki je tedaj zastopalo organizatorje za odkup Finžgarjeve rojstne hiše, ter v pogodbah zagotovil 50 %-no soudeležbo! Če bi se sklad držal pogodbe, bi že zdavnaj lahko sporočili slovenski javnosti, da imamo denarja dovolj. Doslej je odbor zbral na svojem skladu 112.000 N din, k tej vsoti pa je republiški sklad prispeval vsega 5.000 N din... Za lani in letos so nam preprosto sporočili, da nimajo denarja.

Premalo je priteklo denarja tudi zato, ker smo naleteli na nerazumevanje na republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo, ko smo želeli, da s posebno okrožnico šolam našo akcijo načelno podpre. Da tega načelno ne delajo, so nam odgovorili. In vendar so potem kar deževala priporočila rep. sekretariata za prosveto in kulturo

šolam, naj organizirajo to ali ono nabiralno akcijo.

Premalo je denarja tudi zaradi tega, ker se še niso zgamili tisti, ki imajo od Finžgarja neposredne finančne koristi...

Zato smo prisiljeni prositi in prosjati še naprej. Prisiljeni smo razodeti svoje razočaranje nad razmeroma slabim odzivom kolektivov v sosednji radovljiški občini, ki bo imela, če gledamo stvar samo z materialne plati, od ustanovitve muzeja prav gotovo več koristi kot jeseniška. In povedati moramo, da so na Jesenicah delovni kolektivi, šole, sindikalne organizacije in posamezniki razumeli naš poziv in prispevali več, kot smo mogli in smeli pričakovati.

Če bi se vsi odzvali tako, kot so se naše knjižne založbe, ki so skupaj v denarju in uslugah prispevale nad 20.000 N din, potem bi bilo teh skrbi tudi že zdavnaj konec. Ali...

...če bi bilo še pet takšnih

21. decembra 1968 sem na svoje ime s pošto nakaznico dobil 245 N din za Finžgarjevo rojstno hišo. Pošiljateljici tovarišici Nini Koréne, ki dela kot korektorica pri Delu, sem se v posebnem pismu lepo zahvalil, mimogrede pa napisal, koliko nam vsak prispevek pomeni in koliko bi nam jih bilo še potrebno, preden bomo lahko izvršili svojo nalogo. In potem se je začela nenavadna korespondenca:

V razmeroma pogostnih pismih mi je tov. Koréne sporočala, koga »je privila«, na kateri »gumb je pritisnila«, koliko je obljubil ta in koliko oni. Kako bi človek ne bil vesel takšne neznane sodelavke! Njena vnema se je kaj kmalu obrestovala: na naš sklad so začeli pritekati prispevki, od katerih ni bil noben manjši od 1.000 N din, največji pa je bil zares zajeten — 5.000 N din. Kar o milijonih je govorila in ljudje res niso upali biti umazani. Pa ga je zbrala, stari milijon in še nekaj več.

Da, če bi bilo še pet takšnih...

Ker pa jih ni

prosimo vse, ki vam je pri srcu ne le Finžgar, ampak slovenska kultura sploh:

recite na seji samoupravnega organa svoje delovne organizacije, na seji odbora sindikalne podružnice ali kakemu svojemu znancu, ki je na »pravem« mestu, dobro besedo za naš odbor! Vsaj 50.000 N din nam še manjka, preden bomo lahko rekli, da smo svoje naloge za zdaj opravili. In da pri tem ne boste imeli kakih težav, vam zaupno izdajam naslov in številko našega žiro računa: Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice — sklad za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše, Jesenice

5153 — 679 — 2135

Hvala lepa!

Janez Svobljak

300 tekmovalcev na jesenskem krosu

Pretekla nedelja je bila sončna in vredna zgodnje jeseni. Za Žvagnom, na livadi ob desnem bregu Save, je bilo sredi dopoldneva prav prijetno živahno. Zbrala se je predvsem osnovnošolska mladina obojega spola pod vodstvom svojih učiteljev telesne vzgoje, ki so njeni verni spremljevalci na vseh popriščih športne dejavnosti.

To pot je OZTK Jesenice priredila v izvedbi AK Jesenice občinsko prvenstvo v krosu. Tekmovanje v krosu, naj si bo pomladi ali jeseni, postaja iz leta v leto prava množična športna prireditev po zaslugi najmlajših — osnovnošolcev in njihovih učiteljev. Žal se doslej tej množični prireditvi še ni pridružila jeseniška srednješolska mladina, prav tako pogrešamo delavsko mladino in članstvo sicer številnih športnih organizacij. Tudi učencev osnovne šole iz Kranjske gore ni na tovrstnih tekmovanjih na spregled, čeprav so v smučanju dokaj aktivni.

OZTK bi morala pri podeljevanju denarja organizacijam med drugim upoštevati tudi kot kriterij udeležbo na tekmovanjih, ki jih prireja, Zakaj na primer ne bi dali priznanje ŠSD kot so na OŠ Tone Čufar, Prežihov Voranc, Žirovnici, Koroški Beli ali Mojstrani z diferencirano dotacijo, če se tako dobro izkažejo na prireditvah OZTK. Tudi na tem področju bi kazalo uveljaviti pravilo: »Vsakemu po njegovem delu.«

Jesenski kros 1969 je sicer za nami. Dobili smo nove pravke in najboljše uvrščene v vseh starostnih skupinah.

REZULTATI:

MLAJSI PIONIRJI — 500 metrov (56 tekmovalcev): 1. Ivo Skumavc, OŠ Moj. 1:59,3, 2. Drago Horvat, OŠ P. Voranc 2:02,2, 3. Maks Pogačar, OŠ Žir. 2:03,2, 4. Ivo Snak, OŠ T. Čufar 2:05,0, 5. Milan Leben, OŠ Žir. 2:07,6.

PIONIRJI — 700 m (49 tekmovalcev): 1. Igor Antonič, OŠ T. Čufar 2:31,3, 2. Toni Smolej, OŠ Žir. 2:36,5, 3. Igor Klemenc, OŠ T. Čufar 2:40,0, 4. Dušan Kaloper, OŠ P. Voranc 2:46,5, 5. Janez Smukavc, OŠ Mojstrana 2:46,9.

MLAJSI MLADINCI — 1000 metrov (22 tekmovalcev): 1. Franc Tajnikar, OŠ Žirovnica 2:58,3, 2. Darko Rošenstein, gimnazija 3:08,4, 3. Slavko Gregorič, OŠ Žir. 3:10,0, 4. Bogo Gruškovernjak, NK Jes. 3:16,9, 5. Sreško Stern, OŠ Žir. 3:18,5.

STAREJŠI MLADINCI — 2.500 m (2 tekmovalca): 1. Marko Dakskobler, AK Jes. 8:35,5, 2. Jože Rožič, SD Jesenice 8:57,4.

CLANI — 2.500 m (3 tekmovalci): 1. Ivan Čufar, AK Jesenice 8:51,6, 2. Julij Ulčar, sankasni klub Jes. 8:51,9, 3. Stane Repovž, Železarna 9:33,2.

MLAJSE PIONIRKE — 500 m (57 tekmovalk): 1. Marija Kosmač, OŠ T. Čufar 2:09,8, 2. Saša Rajhman, OŠ P. Voranc 2:10,9, 3. Barbka Perič, OŠ Prež. Voranc 2:11,1, 4. Marija Podgornik, OŠ Žir. 2:12,0, 5. Irena Kavčič, OŠ Kor. Bela 2:15,2.

PIONIRKE — 700 m (81 tekmovalk): 1. Draga Jabčar, OŠ Žir. 2:56,8, 2. Valentina Malej, OŠ K. Bela 2:58,9, 3. Olga Dolžan, OŠ Žir. 3:00,9, 4. Darja Gregorič, OŠ Prež. Voranc 3:02,4, 5. Dušanka Rožanc, OŠ Žir. 3:03,4.

MLAJSE MLADINKE — 700 m (26 tekmovalk): 1. Ivanka

Filipaj, OŠ K. Bela — AK 2:51,9, 2. Ivica Ramuš, OŠ Prež. Voranc 3:00,2, 3. Majda Legat, OŠ Žir. 3:00,9, 4. Nevenka Mlačnik, OŠ Žir. 3:04,6, 5. Verica Kočet, OŠ Prež. Voranc 3:10,6.

Upajmo, da bo na pomladanskem krosu 1970 udeležba še večja in da jo bo povečala zlasti srednješolska mladina. Njena udeležba in članstva športnih organizacij pa bo prispevalo, da bodo krosi postali ena največjih športnih manifestacij mladine naše občine.

-rn

Ob rob občinskega prvenstva v krosu

Lep, sončen jesenski dan, dobra udeležba mladine, še kar točen začetek in razpoloženje tekačev niso mogli v celoti zadovoljiti zelo maloštevilnih opazovalcev in spremljevalcev tekmovanja, še najmanj pa seveda nas, ki že vsa leta spremljamo naše varovance — šolarje — in smo z njimi neposredno udeleženi v tej najmnogičnejši telesnokulturni manifestaciji v občinskem merilu. Zakaj ne?

Občinsko prvenstvo v krosu je postalo že tradicionalno, toda z njim vred je postala tradicionalna tudi površina, pomankljiva, da ne rečem slaba organizacija. Podobna prireditvi v Ljubljani za osnovne in srednje šole je vse nekaj drugega. Na jeseniškem krosu so šolarji nekajkrat tekli celo brez števil, prireditelj ni žrtvoval niti denarja za kartone, marveč so otroci tekli s povsem navadnimi listki. Tu smo že napredovali in sedaj imamo že številke. Toda start še vedno ni označen, proge so obeležene samo z ozkimi in maloštevilnimi trakovi iz krep papirja, najbolj siromašen pa je cilj, katerega predstavlja nekaj metrov — toda obvezno ne več kot pet — dolg hodnik iz šestih do osmih kolčkov, na katere je navitih nekaj barvnih trakov. In to je vsa dekoracija za tekmovanje, katerega se vsako leto udeleži 200 do 300 tekmovalcev. Ne bom opisoval podobne prireditve za ljubljanske šolarje, le trdim, da organizacija te prireditve najboljše na zunaj kaže, da skrb za šolsko mladino in športno dejavnost te mladine na Jesenicah še ni našla pravega mesta pri ljudeh, ki so za to odgovorni.

Posebno poglavje pri tem je še delitev šolarjev v starostne skupine. Ljubljanski organizatorji ločijo na teh tekmovanjih celo razrede, to se pravi šolarje enega razreda po pripadajočih letnikih skupaj v eno skupino. To je vsekakor najprimernejša delitev tudi po fizični zmogljivosti otrok, saj tekmuje vsak šolarjem vsaj približno enake starosti in enakih izkušenj. Pri nas pa je ob preziranjju vsakršnih šolskih normativov kar običaj združevanje po dveh letnikov in celo po treh letnikov skupaj. Tudi letos so praktično tekmovali v isti skupini na isti progi skupaj trinajstletniki (letnik 1955) in šestnajstletniki (letnik 1953). Ali res ni toliko denarja za izvedbo občinskega prvenstva v krosu, da bi spodobno nagradili posamezne skupine po letnikih, saj bi v vsaki taki skupini zopet bilo vsaj po 40 tekačev, od teh pa so nagrajeni samo trije. Drugje nagradjujejo pri tolikem številu tekmovalcev tudi vsa mesta do desetega ali pa vsaj do petega ali šestega. Vsako leto se ponovno dagaja, da dobe tri mladinke v njihovi skupini pač vse tri diplome, ker jih ni več prišlo na tekmovanje. Enako je pri članih, pri mladincih pa prav malo bolje. Za pionirje, ki največkrat združeni po dva ali celo trije letniki skupaj, štejejo sto in več tekmovalcev, pa so prav tako na voljo le tri nagrade. In kako se pionirji in pionirke za te nagrade borijo, medtem pa mladinci in mladinke, ki ji je diploma za drugo ali tretje mesto zagotovljena že ob startu, pol proge ležerno prehodijo in se le še zadnje metre spusti v lahen dir proti cilju.

Treba bo tej prireditvi dati drugačen ton, z reorganizacijo pa pričeti takoj. Treba bo v istem smislu spremeniti tudi odnos do vseh tekmovalcev, kjer nastopa šolska mladina. Več dekoracije, več pompa, pa tudi več priznanj za tekmovalce in ustreznejšo delitev po starostnih skupinah na vseh tekmovanjih, pa bo zanimanje mladine večje in udeležba na tekmovanjih boljše in bolj samoiniciativna.

Mlačnik

Atletski dvoboj Jesenice - Kamna gorica

Prejšnjo soboto 4. oktobra je bilo zgodnje jesensko vreme atletom le naklonjeno. Atleti Jesenic in Kamne gorice so se zmenili za povratni dvoboj že 20. septembra, dež in slabo vreme pa sta ta načrt prekrižala.

Na prenovljenih športnih objektih in atletskih napravah se atletski delavci pripravljajo, da bi na koncu sezone še ujeli nekaj prostih terminov za primerne atletske prireditve. Med te sodi tudi srečanje Jeseničanov s Kamnogoričani, s katerimi imajo že tradicionalne prijateljske stike. Na dvoboju je bilo doseženih nekaj pomembnih dosežkov. Zato sta poskrbela tudi člana AK Triglav iz Kranja Dušan Prezelj in Matej Fister, ki sta nastopila izven konkurence. Fister je zalučal kopje kar 58,21 m daleč in če se ne motimo, se je vpisal med nove rekorderje stadiona. Dušan Prezelj pa je bil najdaljši v skoku v daljino s 6,21 m. Jeseničani so v mladem Sudžukoviču dobili perspektivnega metalca, ki je sicer nastopil izven konkurence. V derbiju so ocenjevali dva najboljša dosežka oz. po dva tekmovalca vsake ekipe.

Rezultati:

100 m (5 tekmovalcev): 1. Jani Jelovčan (Jes.), 11,7, 2. Milan Kalan (Kg), 11,8, 3. Milan Marn (Kg) 12,0, 4. Sašo Pretnar (Jes) 12,1.

400 m (4 tekmovalci): 1. Milan Marn (Kg) 55,0, 2. Igor Legat (Jes) 55,1, 3. Milan Kalan (Kg) 56,1, 4. Ivan Čufar (Jes) 56,6.

1500 m (5 tekmovalci): 1. Janez Sitar (Kg) 4:33,5, 2. Viktor Pavlič (Jes) 4:39,3, 3. Sreško Trpin (Jes.) 4:46,1, 4. Simon Eržen (Kg) 5:06,0.

4 x 100 m: 1. Jesenice (Pavlič, Čufar, Pretnar, Jelovčan) 48,8, 2. Kamna gorica (Solar, Pogačnik, Kalan, Marn) 48,9.

DALJINA (9 tekmovalci): 1. Jani Jelovčan (Jes.) 5,70, 2. Mirko Solar (Kg) 5,65, 3. Jože Solar (Kg) 5,49, 4. Ivan Čufar (Jes.) 5,44.

KROGLA (7 tekmovalci): 1. Bogdan Pristov (Jes.) 11,40, 2. Pavel Poljanšek (Jes.) 10,70, 3. Andrej Solar (Kg) 10,65, 4. Franci Solar (Kg) 10,60.

DISK (7 tekmovalci): 1. Ivan

Lakota (Jes.) 32,39, 2. Pavel Poljanšek (Jes.) 32,29, 3. Franci Solar (Kg) 30,97, 4. Andrej Solar (Kg) 29,76.

KOPJE (9 tekmovalci): 1. Mirko Solar (Kg) 56,92, 2. Jože Solar (Kg) 50,90, 3. Pavel Poljanšek (Jes.) 48,37, 4. Bogdan Pristov (Jes.) 43,46.

Tekmovanje je bilo na dokaj visoki ravni. Bilo je nekaj zanimivih obračunov. Med Jeseničani se je posebno izkazal Jani Jelovčan. Zmagal je v teku na 100 m in se oddolžil Kalanu za nedavni poraz na Jesenicah. Prav tako je uspel v skoku v daljino. Jelovčan je tudi odločil zmago Jeseničanov v štafeti 4 x 100 m.

Prijetno presenečenje je pripravil mladi Žirovničan Igor Legat v teku na 400 m, v katerem se je rutinirani Marn moral zelo potruditi, da ga je premagal. Zanimivo je omeniti, da je Legat v tej disciplini prvokrat tekmoval. Čas Legata 55,1 je eden najboljših letošnjih rezultatov v Sloveniji za mlajše mladince. Legat je dopolnil komaj 16 let. Lepo napreduje Mojstrančan Lakota v metu diska. Sploh je med jeseniškimi atleti večina iz drugih krajev v občini in tudi sosednjih, le Jeseničanov je žal zaenkrat še malo.

Ekipe Jesenic je to pot s precejšnjim naporom premagala ekipa Kamne gorice s 45:39 točkami. Predsednik AK Jesenice Viktor Brun je ob koncu tekmovanja izročil znanemu atletskemu delavcu Ladu Kržišniku, vodji ekipe iz Kamne gorice, spominsko plaketo, Kati Purgar pa mu je v imenu jeseniške atletske ekipe izročila šopek nageljnov. Upamo, da bodo podobna tekmovanja tudi v prihodnje po svoje prispevala k uveljavljanju atletike, ki sicer živi in dela v senci drugih bolj favoriziranih športnih panog.

-rn

Odkritje spominske plošče dr. Lojzetu Dolharju

Gornjesavska planinska društva Javornik, Jesenice, Mojstrana in Martuljk organizirajo odkritje spominske plošče ponesrečenemu dr. Lojzetu Dolharju, zdravniku iz Trbiža. Pokojni dr. Dolhar, zaveden Slovenec, odlični zdravnik in navdušen gornik, se je letos 23. marca smrtno ponesrečil v grapi Snežnjaka nad Tamarjem.

Slovesnost bo v nedeljo, 12. oktobra, ob 10. uri. Dostop do koč v Tamarju je možen z motornimi vozili. Do Tamarja bo peljal tudi posebni avtobus z odhodom ob 8. uri iz parkirnega prostora na Javorniku. Od koč do kraja slovesnosti je le deset minut pešhoje, za kar ni potrebna planinska oprema. Odkritje spominske plošče bo ob vsakem vremenu.

Planinci, ljubitelji gora! Oddolžite se dostojno spominu pokojnega dr. Dolharja — udeležite se izleta v čudovito jesensko krajino doline Tamarja.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

11. in 12. oktobra amer. barvni CS film **MAŠCEVALEC IZ RIMROCA**, v režiji Leslia Selandera, v glavni vlogi Audie Murphy, ob 17. in 19. uri.

13. oktobra danski barvni film **ODKRITJE LJUBEZNI**, v režiji Anelize Mainche, v glavni vlogi Ole Soltoft, ob 17. in 19. uri.

14. in 15. oktobra amer. barvni CS film **PLANET MAJMU NOV**, v režiji Frenklina J. Safnera, v glavni vlogi Charlton Heston, ob 17. in 19. uri.

16. oktobra amer. barvni film **GOSPOD Z LJUBEZNIJO**, v režiji Johnesa Klevela, v glavni vlogi Sidney Poatie, ob 17. in 19. uri.

17. oktobra amer. barvni CS film **PESEM V SLOVO**, v režiji Charlesa Vidorja, v glavni vlogi Dirk Bogard, ob 17. in 19. uri.

18. oktobra angleški barvni CS film **LADY L**, v režiji Petra Ustinova, v glavni vlogi Sophia Loren, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

11. in 12. oktobra amer. barvni CS film **PLANET MAJMU NOV**, ob 18. in 20. uri.

13. in 14. oktobra amer. barvni CS film **MAŠCEVALEC IZ RIMROCA**, ob 18. in 20. uri.

15. oktobra amer. barvni film **GOSPOD Z LJUBEZNIJO**, ob 18. in 20. uri.

16. in 17. oktobra amer. barvni film **TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE**, ob 18. in 20. uri.

18. oktobra amer. barvni film **ZADNJI SAFARI**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

11. oktobra amer. barvni film **HOTEL PARADIŽ**.

12. oktobra franc. barvni film **NEVESTA JE BILA V CRNEM**.

16. oktobra amer. barvni CS film **MAŠCEVALEC IZ RIMROCA**.

18. oktobra amer. barvni film **TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE**.

Kino ŽIROVNICA

12. oktobra amer. barvni film **HOTEL PARADIŽ**.

15. oktobra amer. barvni CS film **MAŠCEVALEC IZ RIMROCA**.

19. oktobra amer. barvni film **TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE**.

Kino KRANJSKA GORA

11. oktobra amer. barvni CS film **POT NA ZAHOD**.

12. oktobra amer. barvni film **TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE**.

16. oktobra amer. barvni CS film **PLANET MAJMU NOV**.

18. oktobra amer. barvni CS film **MAŠCEVALEC IZ RIMROCA**.

Gledališče

SOBOTA, 11. 10., ob 19.30 uri: F. Klinar — B. Gorjan PLAVŽ — Ljudska drama v treh dejanjih — Za abonma SOBOTA in IZVEN.

NEDELJA, 12. 10., ob 19.30 uri: F. Klinar — B. Gorjan PLAVŽ — Za abonma NEDELJA in IZVEN.

ČETRTEK, 16. 10., ob 19.30 uri: F. Klinar — B. Gorjan PLAVŽ — Za abonma ČETRTEK (dosedanji PETEK) in IZVEN.

Vse gledališke abonente opozarjamo na abonentske predstave PLAVŽA v soboto in nedeljo zvečer, abonente dosedanjega reda PETEK pa opozarjamo, da bo odslej njihova predstava v ČETRTEKIH zvečer. Vse ostale ljubitelje gledališča opozarjamo, da so tudi na abonentskih predstavah vstopnice še na voljo.

OBVESTILO DELOVNIM INVALIDOM

V petek, 10. oktobra bo ob 18. uri v veliki dvorani Delavskega doma na Jesenicah

USTANOVNI OBCNI ZBOR

podružnice delovnih invalidov za občino Jesenice. Vabi pripravljalni odbor

Sezona se začne

Hokejski klub Jesenice je za sezono 1969-70 že dokončno sestavil moštvi Kranjske gore in Jesenic.

Za HK Jesenice je registriral naslednje igralce: Knez, Novak, Zbontar M., Ravnik, Razinger, Košir S., Tišler, Felč, Smolej, Hiti G., Jan B., Mlakar, Pirc, Košir T., Eržen, Zbontar, Klinar, za HK Kranjska gora pa: Makuc, Lindič, Vidmar, Razinger J., Endlihar, Šebjanič D., Ambrožič, Hribar, Pipan, Škrjanc, Pirih, Šebjanič J., Po-

ljanšek, Čemažar, Sušnik, Smagin, Kunšič, Hafner, Petač, Brun, Konič. Pri tem pa je treba pripomniti, da je registracija Petača še sporna. Te dni pa bodo jeseniški hokejisti odšli na Poljsko, kjer bodo igrali z moštvom Podhale v prvem kolu evropskega pokala. Tekma je na sporedu 15. oktobra.

Predvidoma pa bodo na poti na Poljsko odigrali še dve tekmi v ČSSR s Trinecom in Ostravo ali pa v Avstriji z Dunajem in Gradcem.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru gradbenega vzdrževanja se iskreno zahvaljujemo za denarno pomoč, ki mi jo je odobril ob času moje dolgotrajne bolezni v zvezi z obratno nezgodo.

Stanco Hafner

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodne oddelka se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Janez Peternel

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodne oddelka se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Angela Robič

Prvič na domačem igrišču

Po dolgem času so jeseniški nogometaši spet nastopili na domačem igrišču. V prvenstveni tekmi so premagali ekipo iz Železnikov s 5 : 1 (4:1).

Za Jesenice so nastopili: Ivanović (Lajmiš), Ljušič, Kupljenik, Krmel, Lukančič, Kralj, Šubic, Stošič, Smagin, Kačar, Noč, Barac, Rašić.

Lepo nedeljsko sončno dopoldne je prineslo tudi lep nogomet. Na prenovljenem, odlično pripravljenem igrišču, je bila tekma lepa posebno v prvem polčasu, ko sta obe moštvi igrali odprto igro in je padlo kar pet golov. Domača enajsterica je bila ves čas v premoči. Že v 6. minuti je Stošič domačine povedel v vodstvo. Kačar je bil uspešen v 22. in 28. minuti, v 27. minuti pa še Smagin.

V drugem polčasu pa so gostje igro zaprli, da bi prejeli manj golov. Kljub temu, da so Jeseničani njihov gol ves čas oblegali in igrali skoraj ves čas le na njihovi polovici, so prejeli le en gol, ki ga je v 60. minuti dosegel Noč.

S to zmago je moštvo Jesenic na 3. mestu z dvema izgubljenima tekmama. Pred njim sta Tržič in Kranj, ki imata dve točki več.

V predtekmah so pionirji v srečanju z moštvom LTH Škofja Loka zmagali z rezultatom 5 : 2. Zmagali pa so tudi mladinci, ki so igrali z mladinskim moštvom Železnikov in sicer z 11 : 1. To je prva zmaga obeh moštev v tej tekmovalni sezoni, kar pa je razumljivo, saj sta bili moštvi povsem na novo formirani ter še sedaj pričunjata z bolj-šim in lepšim igranjem.

Z.

TOVARISKO SREČANJE UPOKOJENIH ŽICARJEV IN HLADNIH VALJAVCEV

Sindikalni odbor hladne valjarne in žičarne vabi vse upokojene sodelavce, ki so bili več let zaposleni v žičarni in hladni valjarni, da se 18. oktobra udeležijo tovariškega srečanja.

Za tovariško srečanje je sindikalni odbor pripravil naslednji program:

— ogled obrata, nato izlet z avtobusi v okolico Jesenic (Kranjska gora, Planina pod Golico, Ravne). Organizirali bomo piknik ter športno zabavne igre.

Vsi upokojeni žičarji in hladni valjavci, ki se name- ravajo udeležiti srečanja, naj se prijavijo pisмено ali pa oglašijo v pisarni personale HVŽ do vključno 15. oktobra. Zbirališče bo v nedeljo, 18. 10. ob 10. uri dopoldne pred vratarjem hladne valjarne — žičarne.

Sindikalni odbor hladne valjarne — žičarne je tovariško srečanje z upokojenimi sodelavci pripravil zato, da bi jih seznanil z razvojem obrata ter proizvodnjo, ker bodo le tako lahko videli in primerjali nekdanje pogoje s sedanjimi. Sindikalni odbor jih namerava seznaniti tudi z ostalimi problemi ter življenjem kolektiva v obratu. Zato sindikalni odbor pričakuje, da se bodo upokojeni sodelavci njegovemu vabilu odzvali v čim večjem številu in preživeli lep dan ob obujanju spominov na nekdanje čase, sicer pa jim ne bo žal, ker bodo združili prijetno s koristnim.

OBVESTILO

Obveščamo vse avtorje tehničnih izboljšav, da bo društvo organiziralo v jesenskih in zimskih mesecih

DEBATNE VEČERE

Prvi tak debatni večer bo v sredo, 15. oktobra 1969 ob 19. uri v zgornjem prostoru Kazine.

Vabljeni so člani društva, kakor tudi ostali avtorji. Na prvem debatnem večeru bomo razpravljali o novem pravilniku, katerega je sprejel delavski svet Železarne.

OBVESTILO

Uprava gostinskega podjetja Železar Jesenice obvešča svoje potrošnike, da je podražila nekatere svoje prodajne artikle in sicer mesne izdelke, mlečne izdelke in drugo.

Podražitev je nastala zaradi zvišanja nabavnih cen. Javnosti je to zvišanje cen prehrabnih artiklov že znano.

Prosimo, da potrošniki vzamejo podražitev z razumevanjem na znanje.

GOSTINSKO PODJETJE ŽELEZAR

Razpisna komisija pri Amaterskem gledališču »TONE ČUFAR« Jesenice na osnovi 76. člena statuta zavoda

razpisuje

prosto delovno mesto

UPRAVNIKA GLEDALIŠČA

s skrajšanim delovnim časom.

POGOJI:

- najmanj srednješolska izobrazba,
- 5 let prakse v upravnih poslih in
- smisel za delo v kulturno-prosvetni ustanovi.

Osební dohodki po pravilniku zavoda.

Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite na naslov: Amatersko gledališče »Tone Čufar« Jesenice, Trg Tone- ta Čufarja št. 4, do vključno 25. 10. 1969.

Komisija za razpis

Razpisna komisija za izvedbo razpisa za delovno mesto direktorja gostinskega podjetja Železar Jesenice

RAZPISUJE

delovno mesto DIREKTORJA PODJETJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati za razpisano delovno mesto izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da imajo visoko strokovno izobrazbo ekonomske smeri z najmanj 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih, ali
2. višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri z najmanj 8 let prakse na vodilnih delovnih mestih, ali
3. srednjo strokovno izobrazbo in 10 let prakse na vodilnih delovnih mestih.

Prijave na razpis z dokazili o nekaznovanju, o strokovni izobrazbi, potrebni praksi in opisom dosedanjega dela, morajo kandidati dostaviti na naslov gostinsko podjetje Železar Jesenice, cesta Železarjev 26, z oznako »Za razpisno komisijo«, v 15 dneh po objavi razpisa.

Osební dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanje ni na razpolago.

Razpisna komisija

Se je odprlo?

Jeseniški odbojkarji so preteklo nedeljo gostovali v Brezi in tamkaj poželi prvo zmago v letošnji sezoni. Zmagali so z rezultatom 1:3 (8:15, 15:13, 11:15, 14:16).

Po vožnji, ki je trajala vso noč, so igralci Potočnik, Bergelj, Kavčič, Arh, Božič, Končnik, Krevsel in Bajt prispeli na igrišče šele petnajst minut pred tekmo.

Kljub utrujenosti pa so takoj v začetku pričeli igrati na zmago. V prvem setu so tako nadigrali domačine, da njihova zmaga niti za hip ni bila ogrožena.

V drugem setu pa je igra postala enakovrednejša. Pri tem so domačim igralcem pomagali tako vročerni gledalci kot domačinom naklonjeni sodnik, ki ni pustil do besede niti našemu kapetanu.

Razumljiv poraz

Tudi odbojkarice so v I. slovenski ligi šele enkrat zmagale. Tudi to nedeljo so doživele poraz v Brestanici in sicer s 3 : 1 (15:10, 14:16, 15:7, 15:10).

Jeseničanke so odšle na tekmo brez dveh boljših igralk — brez Mrakove in Kemperlove. Namesto njiju sta nastopili dve igralki, ki sta še povsem brez izkušenj. Nastopile so: Draksler, Filipaj, Felc, Kemperle II., Komic, Trančar, Valentincič.

Ne bi mogli reči, da so bile domačinke dosti boljše. Če bi gostje nastopile v popolni postavi, bi brez dvoma zmagale brez težav. K njihovim zmagi pa je veliko pripomogel tudi sodnik, ki je Jeseničankam vsako drugo žogo piskal kot nočno, domačinkam pa je dovolil vse.

Tri izgubljene in ena dobljena tekma so kaj slaba bilanca, posebno še po uspehih v lanskem letu. Tudi za to je več vzrokov. Ekipa ima na voljo premalo enakovrednih igralk. Večja težava pa je v tem, da dekleta nimajo več pravih treningov. Trener, ki je lani tako uspešno vodil ekipo, mora sedaj zaradi pomanjkanja igralcev pri članih, pomagati prvemu moštvu. Tako igralka sedaj same hodijo na tekmo, in so brez pravega vodstva. Precej drugače bi bilo tudi, če se ne bi vsi odbojkarji drenjali na enem samem igrišču. Zdaj, ko je že zgodaj mrak, lahko opravi celoten trening le ena ekipa, za drugo pa ni več časa. Pri tem seveda krajši konec potegnejo odbojkarice, kar je razumljivo, saj morajo moški večkrat trenirati. Ti pa v primerjavi z ekipami v njihovi ligi še vedno malo trenirajo.

To nedeljo, bosta Podmežakljo odigrani spet dve tekmi. Ob 9. uri se bodo odbojkarice srečale z ekipo Celja, ob desetih pa bodo moški nastopili proti ekipi Modriče. Gledalci so vabljeni, da si ogledajo obe tekmi in s svojim bodrenjem čim bolj pomagajo domačim igralcem.

V tem setu so prišli do izraza visoki igralci Breze, ki so odlično igrali na mreži, slabši pa so bili v igri v polju. To je bil edini set, ki ga je domačinom uspelo dobiti.

Tretji set je bil podoben prvemu. Jeseničani so igrali z zagrizenostjo in se točno držali trenerjevih navodil. Tako jim je uspelo dobiti tudi ta set.

V zadnjem setu je položaj za goste nekaj časa zelo slab kazal, saj je Breza vodila že z 9:6, potem je bil rezultat izenačen pri 10:10, nato domačini spet povedejo s 14:11. Jeseničanom pa je spet uspelo izenačiti in končno tudi zmagati.

Novakova spet odlična

Prvega republiškega namiznoteniškega turnirja za člane in članice v Kranju, se je udeležilo 120 tekmovalcev, ki so tekmovali v ekipni in posamični konkurenci. Med vsemi udeleženci je nastopila samo ena tekmovalka z Jesenic in sicer Novakova.

Ceprav so Jeseničanke veljale za favoritinje v ekipnem tekmovalstvu, se ga niso udeležile, enostavno zato, ker niso dobile sporočila, kdaj se tekmovalje prične. Tudi Novakova je zvedela za to šele dve uri pred tekmovalstvom.

Novakova na turnirju ni izgubila nobenega srečanja. Najprej je premagala Šebjančičevo (Murska Sobota) in Ramovševo (Kranj) s 3:0, potem še Jelerjevo (Olimpija) s 3:1, v finalu pa je nastopila proti Martinčevi (Olimpija) in jo v dveh tednih že

V tej tekmi sta izredno igro pokazala Kavčič in Bergelj ter vsi trije mladinci. Kljub temu, da Kavčič in Bergelj sodita pri odbojki med manjše igralce, jima tudi mnogo višji igralci niso mogli do živnega.

To je torej prva zmaga Jeseničanov in morda se je končno le odprlo. Slab uspeh pa ni edina težava jeseniških odbojkarjev. Še večja je najbrž ta, da nimajo več pravega odbora, ki bi vodil njihovo delo. Poleg tega je trener I. moštva prosil za razrešnico pri opravljanju trenerskih dolžnosti.

Z.

drugič premagala. Zmagala je s 3:0. Zmaga nad Martinčevo je toliko pomembnejša še zato, ker je po točkovanju namiznoteniške zveze Jugoslavije najboljših igralk v državi Martinčeva zasedla peto, Novakova pa šele sedmo mesto, čeprav je Novakova lani osvojila naslov slovenske prvakinja in bila v medsebojnih obračunih z Martinčevo največkrat zmagovalka.

Po kratkem počitku se bodo tekmovalja nadaljevala na mednarodnem prvenstvu Sarajeva. Novakova je že dobila vabilo, da lahko nastopi v II. jugoslovanski ali pa slovenski reprezentanci. Njen nastop pa je predvsem odvisen od tega, če bo lahko dobila potrebni dopust.

Z.

Derbi za gimnazijce

V šestem kolu druge republiške lige v odbojki sta se srečali vrsti Javornika in gimnazije Jesenice. Zmagali so gimnazijci z rezultatom 3:1 (10, —4, 7, 9). Igra je bila zanimiva in jo je spremljalo precej gledalcev. Zato je upravičeno upanje, da se bo zanimanje za odbojko na Javorniku in Koroški Beli še povečalo. Nobena vrsta ni nastopila kompletna.

V dvoboju Kamna gorica : Kropa so zmagali slednji z rezultatom 3:2. Kroparji so

najresnejši kandidati za prvo mesto v tej ligi. V zaostali tekmi so Radovljčani premagali Bohinjsko Bistrico s 3:1.

V medobčinski ligi je bila odigrana samo tekma ŠSD Kovinar II : Kropa II. Zmagali so rutinirani gostje s 3:0 (8, 12, 8). Tekma Bled : Kamna gorica je bila preložena. Ostali dve jeseniški ekipi (ZIC in OK Jesenice II) sta prepuščili zmago ekipama Zirovnice in Radovljice II brez igre.

T. Š.

Balinarski turnir dvojok

Balinarji Jesenic so v nedeljo organizirali v Bazi mednarodni turnir dvojok, na katerem je sodelovalo 16 dvojok in sicer štiri iz Brescie (Italija) in 12 z Jesenic.

Turnir je bil zelo zanimiv in poln presenečenj, saj so največji kandidati za najboljša mesta izpadli v predtekmovalstvu.

Zmagala je dvojka Balinar-

skega kluba Jesenic SMOLIČ — ZUPAN. Na drugo mesto se je presenetljivo uvrstila mladinska dvojica ŠTEFELIN — URAN, tretja je bila dvojica Gradisa ČELIK — SKOT, četrta je bila dvojica upokojencev DEBEVC — TROBEC, peta pa dvojica SOTLER — ŠORL.

Najboljša dvojica iz Italije se je uvrstila na 6. mesto.

Včasih je bila košarka boljša

Tekmovalje v I. slovenski ženski košarkarski ligi se je pravkar končalo. Jeseničanke so osvojile prvo mesto brez izgubljene tekme. Same zmagale tudi na tujih igriščih zgovorno prikazujejo njihovo absolutno premoč nad ostalimi tekmicami.

Največ zaslug za uspeh jeseniške ekipe pa imata prav gotovo Mira Vudričeva in Jolanda Bertoničeva, ki predstavljata nasprotnicam nepremagljiv oz. nezadržan tandem.

Tokrat sem za razgovor zaprosila Jolando Bertoničev, ki igra košarko že sedem let, sicer pa je Jola došla, da ima pred razgovorom prav tako tremo kot pred kakšno tekmo. Vseeno mi je iz nje le uspelo izvtati nekaj odgovorov...

Jolanda, res si s svojimi 179 centimetri zelo primerna za košarko, toda zakaj si jo pravzaprav pričela igrati?

»Ker so jo igrale že sošolke, sem se jim pridružila. Če se ne bi oprijela košarke, bi se pa najbrž odbojke.«

S katerim športom se še ukvarjaš?

»S smučanjem in plavanjem.«

Študiraš na Visoki šoli za telesno kulturo v Ljubljani. Kako gresta skupaj košarka in študij?

»Za zdaj sta se še kar ujemata, čeprav me košarka pri

študiju zelo ovira, saj se moram iz Ljubljane voziti na treninge in tekme kar štirikrat na teden.«

Katere tekme se boš še dolgo spominjala?

»Letošnje tekme v Mariboru, ki je bila zelo pomembna. Kljub sodniku, ki je očitno sedil v korist Mariborčank, nenaklonjeni publiki in umazani igri domačink, nam je vseeno uspelo zmagati.«

Z osvojitvijo prvega mesta ste si pridobile pravico sodelovati na kvalifikacijah za vstop v I. zvezno ligo. Boste šle?

»Ne. Prvič zato ne, ker nimamo nobenih možnosti, da bi se uvrstile v ligo, pa tudi zato ne, ker v samem tekmovalstvu ne bi imele nobenih perspektiv.«

Kaj misliš o slovenski ženski košarki?

»Da je bila včasih boljša. Sedaj pa naša ekipa nima enakovrednih nasprotnic.«

Stara si dvajset let. Kako dolgo boš še igrala?

»Dokler bom videla, da še lahko koristim svoji ekipi.«

Kaj si želiš pri jeseniški košarki?

»Da bi imeli na voljo več igralk in da bi bili boljši treninzi.«

In tvoja največja želja?

»Da bi uspešno doštudirala in da bi tudi drugo leto postale slovenske prvakinja.«

Visoka Jolanda s številko 12